

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Interiør fra den ny spisesal

Sem-Foto: Casar og Jørgen Jensen

NISSUMSKE ÅRBØGER

1964

Nissumske årbøger

Udgivet af

Nr. Nissum Seminariums Elevforening

Under redaktion af

JOHAN THASTUM (III)

KRISTIAN MADSEN (26)

ANDERS STOKHOLM FRANDSEN (39)

AKSEL BJØRNKJÆR (53)

SØREN PORUP (47)

(ansvarshavende)

1964

Indholdsfortegnelse

- 3 Året, der svandt. Tale ved årsmødet. Af rektor *E. Høgel*
- 7 Ved lektor H. J. Hansens bære. Af forstander *P. C. Gjelstrup*
- 10 Mands minde. Af lektor *J. Hejbol* (21)
- 18 Nissumportræt. Viceskoleinspektør *Otto Jensen* (25)
- 21 Det store seminariums problemer. Af *Kr. Madsen* (26)
- 25 Nr. Nissum seminariums bestyrelse
- 26 Set med unge øjne. Af lærerstuderende *A. M. Kildedal* (III kl.)
- 28 Festtale ved elevfesten. Af lektor *S. E. Abrahamsen* (39)
- 34 Foredrag, møder og fester skoleåret 1963/64
- 36 Festtale ved elevfesten. Af adjunkt *E. Fonsmark* (43)
- 39 Seminariets linieundervisning i kristendomskundskab. Af adjunkt *Willy Christensen* (51)
- 43 Billedmontage: Lærerstuderende i arbejde
- 44 Arkæologiske udgravninger. Af adjunkt *Stig Rosenstand*
- 51 Seminariets lærerkollegium 1964/65
- 52 Nissumske statsanliggender. Ved *G. Bitsch* (15)
- 55 Minutportrætter
- 56 Nissum seminarieby. Kort, udarbejdet af adjunkt *Mogens W. altber*
- 58 Oversigt over seminariets udbygning. Ved lrsagf. *Frede J. Stentsøe*
- 60 Dimission 17. juni 1964. Tale af rektor *E. Høgel*
- 67 Årets dimittender. Ved lektor *Søren Porup* (47)
- 75 Af årets dagbog. Ved *J. Sondergaard Jacobsen* (06) og *G. Eriksen* (43)
- 78 Elevforeningens regnskab 1964. Ved kassereren, lærer *M. P. Sørensen* (28)
- 79 Foreningsmeddelelser. Ved formanden, lektor *Alex. Koch* (28)

Forsiden, billedmontagen og portrætterne side 11, 28 og 36 er fotograferet af Sem-Foto ved *Cæsar* og *Jørgen Jensen*

Året, der svandt

Tale ved årsmødet
9. oktober 1964

Af rektor E. Høgel

Skoleåret 1963/64 forløb vel fra én side set ganske normalt her. Der dimitteredes 101 elever fordelt på 3 klasser, som alle havde gennemført deres uddannelse efter den 4-årige linie. Vi har jo overhovedet indtil nu ikke nogen anden uddannelsesform repræsenteret her. 6 af dimittenderne fik betegnelsen „særdeles velegnet“. 3 af dem var fra én klasse. 73 betegnedes som „velegnet“ og 22 som „ret egnet“. 11 af disse sidste var fra samme klasse. Denne statistik er vel også ret normal, selvom der måske nok var vel mange „ret egnede“. Desuden siger statistikken tydeligt det gammelkendte, at der kan være en besynderlig forskel på klasser, der ellers på ingen måde fra begyndelsen var sammensat efter dygtighedskriterium. Forklaring kan vel vanskeligt gives ud over en bemærkning om det ligeså kendte, at en lille klump vågne, modne og energiske elever kan trække en hel classes indsats op – ligesom også det modsatte kan ske. Gennem censorerne i de fag, der har sådanne under den nuværende ordning, fik vi mange opmuntrende bemærkninger – forøvrigt både om elever, lærere og lokaler. Jeg fandt, at der foruden det sagligt rigtige i disse bemærkninger også var lagt en del sympati deri med os i anledning af den behandling, vi har været genstand for i pressen og andetsteds. Det var velment, og det gør jo da kun godt, selvom det ikke ændrer noget ved facts.

Årets gang har i høj grad været præget af tørt slid med byggeriet på kontorstadiet. Et indtryk heraf vil nok i nogen grad fremgå af det stof, forretningsføreren har fremlagt i årets løb og vil fremlægge i dag. Desværre er jo intet af det i årets løb omsat i mursten og træ, så vi i det forløbne år med en klasse mere end tidligere har været tilsvarende endnu mere klemt på de samme punkter som før. Skulle De have glemte, hvad det er, der klemmer os, kan De bare læse årsberetningen

fra sidste år på dette punkt. Nu spiser der bare 350 på Borgen mod før 300, og nu klemmer det blot så meget mere i biologi, matematik, regning og sang og musik. Køkkenbarakken, der blot skulle tjene sit formål i 8-9 måneder, har nu været i brug dobbelt så længe. Personalet har også nogle gange på kritiske tidspunkter været ved at bryde sammen. Jeg kan ikke stærkt nok udtrykke min ros og tak til de to, der sammen har båret dette helt urimelige tryk, nemlig økonomaen og kokkepigen. Ved juletid måtte vi elektrificere køkkenet. Ellers var de gået til. De elektriske komponenter havde vi stående til det kommende storkøkken. Alligevel blev det slet ikke billigt at installere dem, men det var helt enkelt nødvendigt. Da det nu igen trækker ud med at komme videre, så ingen kan ane nogetsomhelst om bedring i situationen, må vi igen søge at lette trykket noget ved at bygge til barakken og indsætte en større opvaskemaskine. En arbejdsdag på 14-15 timer i køkkenet under højtryk har været nødvendig i disse år. Der må bødes på det, hvor vi kan.

Når jeg så ser på de kår, biologiundervisningen m. fl. fag har, og tænker på, at endnu er kun to klassetrin firesporede, så der altså må imødeses endnu større klemme ved, at endnu to klasser kommer til i de kommende to år, så angrrer jeg i dag, at jeg lod mig lokke med ind i udviklingen af et firesporet seminarium. Løfterne om al mulig hjælp fra ministeriets side til at imødegå de bygningsmæssige konsekvenser, hvis vi ville hjælpe med til at afbøde lærermangelen, er jo i alt fald ikke blevet til bygninger. De to lærere, vi i alt fald mangler, kan vi dels ikke få, og hvis vi kunne få dem, turde jeg næppe ansætte dem fast i dag. Vi ved ikke meget om, hvilken stilling fagene biologi og sang-musik vil få under en kommende ny studieordning. På den ene side kan vi allerede ikke tage to klasser mere ind til undervisning med de nuværende lærerkræfter alene. Dertil er antallet af læste overtimer for mange. På den anden side kan jeg selvfølgelig ikke lide at bedrage de elever, vi nu har i præparandklasserne. Hvis de klarer sig godt til sommer, synes jeg, vi må danne fire klasser som lovet. Men jeg kan begrænse tilgangen til næste præparandhold. Dette spørgsmål vil jeg meget gerne have debatteret på dette årsmøde for at vinde nærmere ind på en afklaring. Man skal ikke opfatte disse tanker som udslag af bitterhed. Jeg er gammel præst og har således set mennesker, hvis sjæle blev forgiftede af bitterhed, så intet godt mere kunne gro i dem. Jeg vil af al magt søge at holde bitterhed ude af mit sind. Den gør ingen gavn. Kun skade. Men rent sagligt mørkner horisonten sådan for mig, at jeg ville finde det en stor lettelse på problemerne, om vi så vores andel af den tjeneste, der skulle ydes for at skaffe landet lærere

for så vidt indfriet, at vi igen gik tilbage til det trespored seminarium. Når alle de andre seminarier kan nøjes med det eller mindre, må vi vel også kunne.

Der kommer hertil noget andet, som begynder at føles trykkende. Både lærere og elever har givet stærke udtryk for, at det kniber med kontakten. Selvfølgelig kan det betyde, at nye veje må findes og betrædes i denne henseende, fordi de gamle arvede fra det mindre seminariums dage nu ikke mere slår til. Et arbejde herfor er i gang og vil forhåbentlig bære frugter. Men selvom kontaktmangelen – og det gælder ejendommeligt nok både eleverne imellem og mellem lærere og elever – kan modvirkes, når vi finder frem til virksomme former, så kan jeg ikke nægte, at momenter som *pengerigelighed* og *elevantal* med deraf rindende konsekvens er på vej til at ændre vort daglige liv, som det levedes her de mange år. Der er jo noget næsten dæmonisk i den kraft, hvormed der bejles til de unge, kæles for dem og appelleres til dem, før de endnu er blevet voksne. Både forældre og elever klager nu over værelser, som de for bare 3–4 år siden var glade for. Det gør ikke noget, om et værelse koster dyrt – i særdeles mange tilfælde. Nej, hvorfor spare, eller være en smule beskeden? Formentlig vil nogle håne mig, når jeg gør mig skrupler over de unges adfærdsmønster, kalde mig konservativ og for gammel. Evangeliet hedder jo nu uhæmmethed og forbrug. Jeg gør det alligevel. En forkælelsens slægt er vi, og vi bliver det mere og mere. Trykket tages mere og mere bort fra det legemlige slid, men genopstår som nervepres. Sparsommelighedens tryk tages væk fra alle nu, men genopstår som krav til moral, selvkontrol, hæmningssæt eller hvad man skal kalde det. Når det så samtidig angribes og undermineres af disse dæmoniske kræfter og forlokkes til løsslupenhed, får vi bitre frugter frem. Jeg véd vel, at en sådan fladbundet materialisme har kort åndefang, og jeg er ikke „bange på Vorherres vegne“, som det så skønsomt udtrykkes. Nej, jeg pines ganske konkret, når jeg ser gode unge mennesker fra gode hjem køre ind i et forkert spor, så hele toget slingrer eller endog vælter og slås til pindebrænde. Der kan godt anes noget om, at det nye liv, der skal til for at bære disse kår, gror frem i bunden, som det hedder. Men jeg kan forsikre Dem for, at jeg kan hungre efter en fejende frisk åndsmagt, der kan jage hele forkælelsens lummerhed ud, sætte tingene på plads og de unge med i arbejde for andre. Så skal de nok få brug for frelsens daglige brød.

Ja, mere har jeg ikke på sinde denne gang. Det kan godt være, det ikke er så lysteligt, som det burde være. Noget præges vi vel alle af den konstante, tærende modgang fra presse og andetsteds, selvom det

på sin vis kun er udvortesheder. Slem er det, hvis denne modgang gør os mindre skikkede til vore opgaver indadtil og overfor de unge. Så sker der alvorlig skade, som ikke kan genoprettes. Derfor ønsker jeg inderligt, at det snart må lysne, men allermest, at lyset fra det høje må besøge os med kraft, kærlighed, sindighed og visdom.

Ved lektor H. J. Hansens bære

Nr. Nissum kirke 30. januar 1963

Af P. C. Gjelstrup

Lektor – eller som det tidligere hed: lærer – H. J. Hansen og jeg blev indsat i gerningen ved Nr. Nissum seminarium samme dag, 2. sept. 1919, og vi har lige siden fulgtes ad i broderligt samarbejde og personligt venskab. Det er derfor med stor taknemmelighed, jeg får lov til nu at stå her og fremføre et mindeord ved hans bære.

Lærer Hansen var en mand af vid horisont og derfor også en mand, der læste meget. Men én bog var for ham hævet højt over alle andre; det var bibelen. Af den øste han tidlig og sent, både til eget personligt brug, og når han skulle aflægge et kristeligt vidnesbyrd ved morgenandagter, i kirker eller missionshuse.

Derfor er det også på sin plads, at det, som skal føres frem her ved hans bære, hviler på et ord fra den hellige skrift, og det skulle jo gerne være et ord, der kan udløse, hvad vi, der kendte ham, føler nu ved hans bortgang. Hans nærmeste har selv rakt os det rette, mener jeg, idet de har bestemt, at højtideligheden her i kirken skulle indledes med salmen På Gud alene, der jo slutter med disse linjer:

så jeg må høre
i aftenstunden sval:
Gak ind, du kære,
med mig i himlens sal.

Vi kender straks heri en genklang fra lignelsen om de betroede talenter, hvor herren siger til tjeneren med de fem og ham med de to talenter: „Du har været tro over lidet, jeg vil sætte dig over meget; gå ind til din herres glæde“.

Lignelsen skildrer jo dybest set ikke forholdet mellem en jordisk herre og hans tjener, men mellem Jesus og hans disciple, og de her anførte ord indeholder hans vurdering af disse to tjenere: de har været tro. Det er altså det afgørende. Når han så tilføjer „over lidet“, er det

jo igen hans vurdering, som nok er forskellig fra vor: i vore øjne er fem eller blot to talenter en stor sum; men når han måler med sine umådelige rigdomme, bliver det kun så lidt.

Går vi nu til lærer Hansen og hans syn på sig selv, ville han på to punkter anlægge en anden vurdering end herrens i lignelsen. For det første ville han aldrig om sin indsats i livet sige, at han havde været tro, snarere som det hedder i en anden lignelse: „Vi er kun unyttige tjenere“; for han var en mand, der så ydmygt og sandt på sig selv. Kun i en helt anden forstand ville han sætte ordet tro i forbindelse med sin gerning, nemlig som en forpligtelse: vær tro. Kravet om troskab ville han med sin stærke pligtfølelse fuldt ud gå ind under, men det ville være langt fra ham at tænke, at han havde præsteret troskaben.

Det andet punkt, hvor lærer Hansens bedømmelse af sig selv ville afvige fra herrens i lignelsen, er ved ordet „lidet“. Han ville tværtimod sige, at meget var ham betroet. Allerførst den hovedsag i al kristendom, som hedder *nåden*. Om Guds nåde i Kristus havde han en levende bevidsthed; på nåden byggede han sit liv. Også på andre felter ville han sige, at meget var ham betroet; det kommer jeg til om lidt.

Så meget om lærer Hansens syn på sig selv. Men nu vi andre! Når et dødsfald sker i vor kreds, kan vi jo ikke lade være med at danne os et billede af den afdøde og søge at vurdere ham; det har vi også lov til, blot vi husker, at vor vurdering aldrig er den afgørende, men at den heltud må vige for Guds.

Og så er jeg vis på, at vi alle, som har kendt lærer Hansen – elever, medarbejdere og mangfoldige andre – vil være enige om nu ved hans bortgang at sige, både, at meget var ham betroet, og at han var tro dervedfor.

Meget var ham betroet. Det meste havde han fået i vuggegave: en begavelse langt over gennemsnittet, en fast vilje og en handlekraftig natur, en sjælden evne til at føre sine tanker og sin undervisning frem på en så klar og fængslende, både fyndig og myndig måde, at alle måtte lytte. Til de medfødte gaver kom så, hvad han fik gennem sit barndomshjem, sin prægtige far og sin stilfærdige, fine mor; derpå fulgte uddannelsen på Jonstrup seminarium hos den fremragende skolemand Stig Bredstrup; heller ikke må glemmes den store betydning, som den kristelige ungdomsbevægelse i Ricards dage fik for ham.

Så blev lolliken jyde og voksede fast her i Nr. Nissum, og igen her blev meget givet ham. Her levede han sit korte, lykkelige ægteskab; det blev ham en inspiration for livet, og det skænkede ham datteren, der voksede op under hans og „moster Karen“s omsorg, og som stadig

er i vor kreds med alle sine kære. Her, på Nr. Nissum seminarium, fik han så sin egentlige livsgerning, og dens betydning blev større, end måles kan. Han nåede vidt ud, hvad hans indsats ved faglige lærermøder, som ordfører i kirker og missionshuse og som ven af soldatermissionen vidner om.

Men hovedsagen, den afgørende indsats, lå indenfor seminariets mure. Han blev for de skiftende elevhold en lærer af de sjældne. Han viste dem naturens skønhed og rigdom i stort og småt, fra det vestjyske landskabs store linjer til mangfoldigheden af liv i en dam eller grøft. Han levendegjorde for dem de store skikkelser i opdragelsens historie, de, for hvem barnet var centrum. Han lærte dem at gå i bund i arbejdet og at hade alt halvgjort og fåget. Store krav stillede han til sine elever, men større endnu til sig selv, og her står vi ved det næste:

Han var tro i det meget, han fik betroet. Altid ydede han selv sit allerbedste. Altid stod han personlig inde både for sit faglige arbejde og for sit kristelige vidnesbyrd. Både overfor elever og medarbejdere følte han som overfor venner, så vi hundrede procent kunne stole på ham. Ikke underligt, at han blev omgivet af ubetinget agtelse og megen hengivenhed. Jeg tager ikke i betænkning at kalde ham en af den danske seminarieverdens betydeligste repræsentanter i vor tid.

Sådan forløb den lange årrække, hvor lektor Hansen ildfuld og energisk stod på sin højde. Derpå fulgte de senere år, hvor ildfuldheden og energien ikke længere kunne skjule, at han var blevet træt. Der kom måske noget mere afdæmpet over ham, men åndens liv rørte sig usvækket i ham. Og en side, som altid havde været til stede i hans kristendom, trådte endnu stærkere frem: pilgrimsfølelsen, blikket, der vendtes fremefter mod evigheden, sådan som det også sker i den salme, jeg nævnte, og som vi sang før.

Nu er løbet sluttet. Vor vurdering gælder ikke mere; lærer Hansen er helt overgået til Guds vurdering og Frelserens varetægt. Hvad dette rummer, er skjult for vort øje, men vi tør tro, at det kommende liv for lærer Hansen vil rumme nye opgaver, ny og større virksomhed, efter Herrens ord: jeg vil sætte dig over meget. Og vi tør tro, at det vil rumme nye glæder i beskuelsen af Gud og Kristus og samlivet med de salige, efter Herrens ord: gå ind til din herres glæde.

P. S. Denne tale skulle have været med i årbogen 1963; men på grund af indtrufne omstændigheder kom den det ikke, hvorfor den bringes nu.

Red.

Mands minde

Af lektor J. Hejbol (21)

„Mands minde“ – således kaldte Grundtvig en række folkelige foredrag i året 1838 over de sidste 50 års historiske begivenheder, dem han selv havde oplevet, og som levede i hans „minde“. Nu er jeg blevet opfordret til at gribe i mindeposen i anledning af, at jeg for 40 år siden havde den lykke – for mig selv i hvert fald – at blive ansat som lærer ved Nr. Nissum seminarium. 50 år omfatter det altså ikke, men da jeg var elev samme sted fra 1916-21, bliver det dog det meste af 50 år, min tilknytning til seminariet rækker over.

Det kunne på forhånd synes let at forme en artikel ud fra et så langt åremål ved seminariet, men efter at have arbejdet en del med tanken føles det alligevel svært. Ganske vist er det ikke, som for Grundtvig, den ydre, store historie, der skal fortælles, men så bliver spørgsmålet: Er der noget i den indre, lille historie, der kan have interesse for andre end mig selv? Og i givet fald: hvad? Ved at rode i mindeposen er jeg for øvrigt kommet til det resultat, at det vist er lettere at fortælle om årene som elev – „de skønne ungdomsdaw, åja“ – end om årene som lærer.

Men enfin, jeg forsøger.

Da jeg blev ansat, skrev et blad, at jeg nok var landets yngste seminarielærer. Det ved jeg ikke, om jeg var, men ung var jeg, vel også alt for ung. Iblandt mine elever var der de første år adskillige, der var ældre end jeg selv, og det kunne nok give nogen benovelse; men de tog pænt imod mig, og netop disse ældre elever mindes jeg med særlig glæde. Det gælder i det hele taget mit første eksamenshold, årgang 1926 (skoleåret 1924/25 havde jeg årskursus i København). Iblandt 1926'erne var der to granvoksne mænd, adskilligt højere end mig. De stødte sammen en aften i det mørke, som dengang rugede over seminariebyen ved aftenstid. De blev begge så forundrede, fortalte man, for de var ikke vant til at møde nogen „deroppe“.

Forholdene var jo i det hele beskudne dengang i sammenligning

40 års jubilæren
Johs. Hejbøl

med nu, men elevtallet lå vel heller ikke over 125. Det vil sige, at der nu, hvor elevtallet er mellem 600 og 700, ligger i hvert fald fem seminarier af den størrelsesorden her.

Blandt så meget andet var toiletforholdene primitive. Der blev da fremsat den plan, at der skulle opføres en ny bygning med toiletter i kælderen og en lærerlejlighed til musiklærer Rønning Møller ovenpå. Men Rønning Møller sagde nej. „Når jeg har hørt på strygemusik hele dagen“, betroede han mig med sit hyggelige, noget forbeholdne smil, „vil jeg ikke høre på blæsemusik om aftenen“.

Det lille seminarium havde imidlertid sin charme og hygge. Dengang kendte man alle elever, mange af dem endda, syntes jeg, temmelig godt. Det skyldtes bl. a. de bunker af stile, jeg hver uge måtte igennem. Det var et slid, og det gav konstant dårlig samvittighed, for man var jo næsten altid bagefter med at få dem rettet. Men det var interessant, ikke mindst fordi man derved lærte eleverne godt at kende. Dertil kom, at jeg i de første år drev temmelig meget med overhøring på klassen, selv i et fag som litteraturhistorie. Det var vistnok ofte tidsspilde, men også derved kom man eleverne nærmere ind på livet.

Nu møder jeg som regel først eleverne i III-IV kl. og ikke engang dem alle. Den stadig større specialisering har medført, at jeg nu kun underviser i litteratur, og i det fag er det mange år siden jeg har brugt egentlig overhøring, så jeg har i dag kun få muligheder for at lære eleverne nærmere at kende (bortset fra linieeleverne naturligvis). Det er unægtelig et savn.

Nu må man ikke misforstå mig og mene, at jeg ikke skulle være glad for at undervise i litteratur – det er jeg i høj grad – eller at jeg beklager ikke at have stilebunkerne; dem ville jeg i dag vanskeligt kunne magte ved siden af de skriftlige prøveopgaver, linieafhandlinger o. l. Men der er altså også minuser i regnskabet.

Var det spændende som ganske ung lærer at gå ind til undervisningen af de voksne elever, var det ikke mindre spændende at gå til den første eksamen. Dengang var netop dansk-censorerne frygtet, og der var tilmed to censorer i det fag. Som censorkollegiets førstemand sad afd. skoledirektør Chr. Buur, Århus, og det var en mand med hård hånd. En redelig mand, som man vidste, hvor man havde, og en dygtig mand, men altså også en hård mand. Et par forvekslinger mellem omsagnsled og genstandsled i dansk analyse, så lød dommen ubarmhertigt på mdl. Og de andre censorer fulgte ham lydigt, indtil professor Kr. Sandfeld blev medlem af kollegiet. Da blev skoledirektørens magt brudt og en efter min mening mere rimelig og menneskelig vurdering lagt til grund, en vurdering, som jeg selv har forsøgt at praktisere ved et par seminarier i år. Om det er lykkedes, tilkommer det ikke mig at dømme om.

Professor Sandfeld var et stort og elskeligt menneske og en fremragende begavelse. Han havde for øvrigt tidligere været min lærer i fonetik og alm. sproghistorie. For ham var censorrejsen til seminarierne ofte hans eneste sommerferie – med alle eksamensstilene! Dengang skrev hver eksaminand to danske stile, og begge censorerne skulle bedømme dem begge – og han elskede især at komme til Nissum.

Det skyldtes nok fortrinsvis de patriarkalske, hjemlige forhold, som dengang rådede på så mange områder. Alle censorerne boede og spiste hos forstander Gjelstrup. Forstanderboligen på „Borgen“, som nu ikke eksisterer mere, var i den måneds tid eller halvanden, eksamen stod på, et regulært pænerø sommerpensionat, og hvor havde censorerne det hyggeligt. Megen good-will er sikkert derigennem fremelsket hos dem over for seminarierne her. Men for forstanderparret?? Intet privatliv i al den tid, og samtidig havde forstanderen sine egne eksaminer, forberedelse til dimission o. s. v. Det var i sandhed patriarkalske tider.

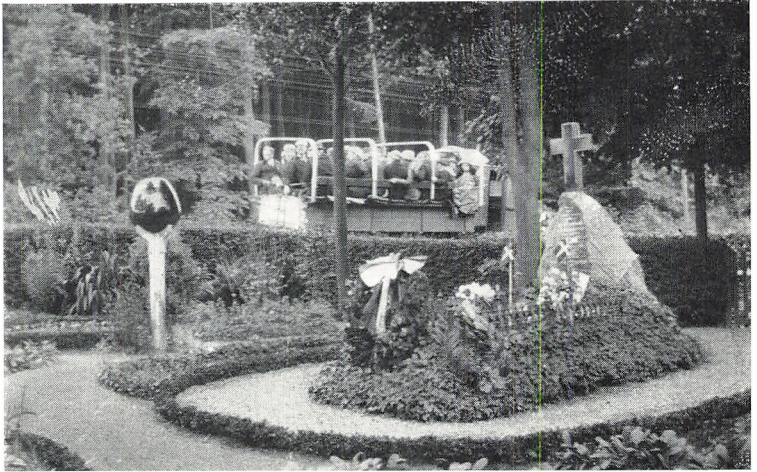
Iblandt det, der trænger sig frem i mindet fra „de skønne ungdomsdaw“, er seminariets fælles udflugter. I de patriarkalske tider kunne det hænde, at en sognemenighed inviterede hele seminariet. Engang under første verdenskrig var vi således inviteret til Hvidbjerg på Thyholm. Vi cyklede en tidlig søndag morgen til Humlum og skulle så rejse med toget til Hvidbjerg, for dengang var det en rejse til Hvidbjerg. Krigen prægede imidlertid også fyringsmidlerne, og på vejen op ad Uglev bakke gik toget i stå med sin dyre last. Seminaristerne (således hed de dengang) strømmede ud fra kupeerne trods konduktørenes protester „for at samle halm til lokomotivet“. To besluttede imidlertid at løbe med skinnerne til Uglev, og de nåede da også at komme ind samtidig med toget. Forstander A. Krogsøe prædikede derefter ved gudstjenesten i Hvidbjerg kirke, hvorefter vi elever blev indkvarteret rundt i hjemmene.

Nogle år senere, i 1926, da Krogsøe var blevet sognepræst i Sunds, var vi på samme måde inviteret dertil, og også her prædikede pastor Krogsøe. Betegnende for Krogsøes evne til at prædike, så man kunne huske det, er, at selv jeg, der ellers ikke glimrer med min hukommelse, kan erindre såvel teksten som indledningen til begge prædikener. Mon ikke også de fleste af os, som var til stede ved seminariets 50 års jubilæum i 1942, husker hans afslutning på festen: „Nr. Nissum seminarium, Herren velsigne dig og bevare dig o. s. v.“.

Den samme evne til at udtrykke sig originalt og rammende prægede hele hans undervisning. Om nogen steder gjaldt her udtrykket: den fødte lærer. Trods hans udprægede evner som prædikant burde han vist aldrig have forladt lærergerningen. Jeg tror, han følte det selv.

Kun én gang erindrer jeg, at hans sædvanlige slagfærdighed svigtede. Det var efter indstillingen til eksamen i II kl. 1919. Poul Frederik Anton Birk Dahl Nielsen „skulle op“ i den følgende religionstime Krogsøe indledede: „Det er sandt, mens jeg husker det: De skal af med to kr. ekstra i indstillingsgebyr, én kr. til blæk og pen og én kr. i arbejds løn, for det er da et frygteligt langt navn, De har“. Efter timen listede Poul o. s. v. Nielsen op til katederet og lagde to kr. Da fandt Krogsøe ikke på andet at sige end: Det var ikke meningen.

Så tegner sig for mindet seminariets to Sønderjyllandsture 1921 og 1930, begge naturligvis ledet af den utrættelige Sønderjyllandsentusiast S. M. Sørensen, Ø. Skole. I 1921, året efter genforeningen, nåede vi kun til grænsen, og det var besværligt nok. Der var lejet to store lastbiler. Når der blev stillet 4 bænke på langs ad ladet, kunne en sådan bil tage ca. 35 personer, og det var lovet, at de skulle kunne køre 20 km i timen – eller var det kun 15? I hvert fald viste det sig

Graven i Boffelkobbøl. Fra Sønderjyllandstaven 1921

snart, at den ene bil ikke kunne klare en så halsbrækkende fart. Lærer H. J. Hansen var cyklet i forvejen; han ville benytte fridagene til at besøge sin kone på Vejlefjord sanatorium. Vi indhentede ham et sted mellem Holstebro og Herning og holdt os på siden af ham et stykke tid, men så cyklede han igen forud for at bestille kærnemælk til hele selskabet på Ljørring eller Sinding mejeri.

Kort før Herning begyndte den svageste af bilerne en hel kanonade, så vi måtte gå de sidste km ind til Herning museum, som var vort første stoppested. Det lykkedes i løbet af vort ophold der chaufføren at få bilen bragt til ro. Den nåede også ind til Herning, og vi kørte glade videre. Den anden bil var for længst kørt sydpå.

Vi havde vel kørt en halv times tid, da bilen igen gik i stå, og efter en kort undersøgelse erklærede chaufføren, at nu kunne bilen ikke mere. Vi fandt da frem til en sommerrestaurant i nærheden med en hyggelig lille sø (Skærbæk), og der tilbragte vi nogle „hyggelige“ eftermiddagstimer, medens forstander Gjelstrup forsøgte at pejle den anden bil pr. telefon. Det lykkedes omsider, og resultatet blev, at bilen, der igen var kommet nogenlunde til hæfterne, kørte os tilbage til Herning, hvorfra vi tog med toget til Kolding. Der hentede den anden bil os og kørte os til Christiansfeld, som var vort første overnattingssted. Vi overnattede på Tyrstrupgårds høloft. Den sidste nat (der var tre ialt) lå vi på høloft på Løgumgårds ungdomsskole. Jeg glemmer ikke Steffen Steffensens recitation af sine jyske digte i nattøj og

Sangafsten ved Hundso

ved køkkenlampeskær på dette høloft med bl. a. skolens piger som tilhørere. Alt i alt var det en uforglemmelig tur.

I 1930 var hovedvægten lagt på Sydslesvig; men da var bilerne uægtelig blevet betydelig bedre.

Storturene hørte op, da det blev almindeligt at tage på lejrskole. Som et af de første seminarier i landet gjorde Nr. Nissum lejrskolen til et organisk led i uddannelsen, og det var lærer H. J. Hansen, der først indså denne skoleforms store værdi, dels menneskeligt igennem det intime samliv mellem elever og lærere i en uges tid, dels fagligt i fag som biologi, geografi, historie og tegning efter naturen. Mange årgange af elever vil mindes disse lejrskoler med lærer Hansen som den utrættelige og uforlignelige leder. Meget kærlighed til naturen og fædrelandet er sikkert her sivet ind i unge sind, og under sangafstenerne med afsluttende andagt i hjemmet eller ved Hundso, „i skovens dybe, stille ro“, er længselen efter og forståelsen for hjemmet og fædrelandet oventil også blevet en realitet.

Hjemmet sagde jeg. Ja, for vi havde i mange år den sjældne oplevelse, som formentlig intet andet seminarium har haft mulighed for, at kunne holde lejrskolen i et hjem: Velling Østergaard pr. Bryrup, hos lærer Hansens svoger og svigerinde, Gertrud og Rasmus Porup, nuværende lektor Porups forældre. Hvad det har betydet for lejrskolen og dermed for seminariet, lader sig ikke opgøre, men det er ikke lidt. Ubegribeligt, at de i dette hjem år efter år kunne og ville tage imod

en sådan horde, der satte gården på den anden ende og gjorde familien selv næsten hjemløs! Og de gjorde det tilmed, så vidt jeg har kunnet forstå, med glæde.

Meget kunne berettes fra lejrskolerne i Bryrup og senere i Brædstrup, men jeg skal nøjes med én oplevelse. Søndag den 29. august 1943 var vi netop ude i haven til flaghejsning, da nogle gamle elever – og lejrskoleelever – kom ud til os fra Silkeborg og fortalte om morgens skelsættende begivenheder: regeringens tilbagetræden og undtagelsestilstandens proklamation. Det medførte jo bl. a. de offentlige transportmidlers standsning, udgangsforbud efter kl. 21 og forbud imod at færdes mere end fem sammen på vejene.

Den næste dag skulle vi have rejst hjem til Nissum med toget, men nu måtte vi belave os på at cykle, i grupper på fem, og det på cykler med pilråddent gummi. Mandag morgen oprandt med silende regn, og afgangen blev derfor udskudt et par timer. Meningen var så, at de grupper, vi blev opdelt i, skulle søge at holde kontakt med hinanden. Det sidste viste sig hurtigt umuligt, da punkteringerne begyndte efter få kilometer.

Den gruppe, lærer Hansen og jeg hørte til, nåede omsider med et par andre grupper hen på eftermiddagen velbeholdent til „Morsings Konditori“, Vinderup, hvor Morsing jun., senere landskendt fra den danske skole i Rendsborg, indbød på kaffe; og endelig nærmede vi os Struer. På viadukten ved Gimsing kirke stod imidlertid en tysk underofficer og et par menige vagt. De beordrede os af cyklerne og forlangte oplysning om, hvem vi var, og hvad vi var ude på. Vi havde jo vores store oppakning på cyklerne, så det så meget mistænkeligt ud. Vore forklaringer tilfredsstillede ikke „det tredie rige“s vogtere, og de to menige fik ordre til at ledsage os til regimentsstaben i Struer. Struerboerne stirrede noget på det ejendommelige optog med en soldat forrest og bagest. Regimentschefen var dog klogere end gefreiteren og sendte soldaterne tilbage med en næse til denne. Vi nåede hjem lidt før klokken 21.

Men også disse lejrskoler er nu en saga blot. Det stærkt stigende antal elever i forbindelse med den mere specialiserede linielæsning har medført, at lejrskolen er blevet forbeholdt linieundervisningen.

En ting, man ofte bliver spurgt om, er, om Nissumånden, eller hvad man nu vil kalde det, kan bevares under de stærkt ændrede forhold. Svaret må vist blive både ja og nej. Intimiteten, familiepræget er gået tabt. Det betyder, at der er et betydeligt udækket kontaktbehov, såvel hos lærere som hos elever. Der arbejdes for tiden på at finde udveje til delvis dækning deraf.

Man må også gøre sig klart, at der er noget, og noget meget reelt, som hedder tidsånden, og at den selvsagt til enhver tid vil farve Nissumånden. Den præger jo os alle, på godt og ondt. Meget af det, som de ældre i dag måske vil finde forandret i Nissum, kan skyldes tidsånden. Det gælder klædedragt, livsvaner, forholdet mellem kønnene.

Hvad skal vi i det hele taget forstå ved begrebet „Nissumånd“? Noget meget væsentligt er nok følelsen af samhørighed og troskaben over for denne følelse. De mange Nissumstævner, der hvert år afholdes både på seminariet og andetsteds, er bevis på, at den i hvert fald for de gamle elevers vedkommende er usvækket. Om den kan bevares fremover med 3-4 parallelklasser i hver årgang, er et endnu ubesvaret spørgsmål.

Det kristne præg har også altid været en del af Nissumånden. Det er nok ikke i dag så ensidigt farvet af Indre Mission, men det behøver det vel ikke at være ringere af, måske tværtimod. For øvrigt har jo også Indre Mission ændret sig ikke så ganske lidt i løbet af de 40 år.

Men en kristen skole ønsker seminariet stadig at være, og være kendt som. Det lægger vi ikke skjul på.

Jeg bekender mig fortsat til Nissumånden og til troen på, at det væsentlige i den vil bestå fremover, præget naturligvis af den til enhver tid rådende tidsånd.

Den bærende følelse hos mig efter de 40 år ved Nr. Nissum seminarium er en stor tak til dem, der betroede mig gerningen, til mine udmærkede medarbejdere i de mange år, til de mange elever for venlighed og forståelse og til Gud, som giver væksten. „Snorene er faldet mig på liflige steder, ja en dejlig arv er tilfaldet mig“.

Nissumportræt

Viceskoleinspektør Otto Jensen (25)

Født 18.6.1903 i Romlund ved Viborg, søn af smedemester Søren Jensen. Dim. fra Nr. Nissum seminarium i 1925. Gift 30.7.1931 i Gudum med Ingeborg Højbjerg, f. 1.5.1910, død 20.10.1937, datter af gdr. Jens Højbjerg. Gift 12.5.1940 i Nykøbing M. med Esther Bundgaard, datter af fouragehandler Jens Bundgaard.

Vikar i Nr. Nissum v. skole, lærer ved Nr. Nissum højskole, vikar i Thisted. Fra 1927 lærer ved Nykøbing M. kommuneskole, viceinspektør fra 1948. I 11 år medlem af menighedsrådet. Byrådsmedlem i 16 år – valgt af Venstre. Siden 1949 medlem af Nr. Nissum seminariums bestyrelse. Afsked fra lærergerningen p. gr. af sygdom 1. januar 1964.

Idet jeg takker for den ærefulde opfordring fra „Nissumske Årbøger“, vil jeg prøve at skrive nogle få linier – jeg er endnu mærket af den fæle sygdom (hjerneblødning), som ganske pludselig ramte mig i gode venners kreds lørdag aften den 30. marts 1963, og som tvang mig til at sige farvel til min kære gerning og mit gode embede pr. 1. januar 1964. Nå, „alle gode gaver de kommer oven ned“ og vi har dem kun „til låns og ej til eje“, så det må også jeg få lært – og så sige tak for den lange og rige tid, jeg fik.

Hvorfor valgte jeg Nissum i 1921? Jeg syntes vist, at det skulle være Nissum – eller Haslev (en ældre bror af mig blev færdig der i 1913). Men en dag, jeg gik og pløjede, stod det pludselig ganske klart for mig, at det skulle være Nissum – uden at jeg kendte synderligt til stedet – og jeg har aldrig fortrudt det!

Mens jeg endnu var tjenestekarl, skete det, at seminariets gamle forstander – og også præst i Nissum – C. C. J. Asschenfeldt-Hansen – boede hos min husbonds – på en møderejse. Da han hørte, at jeg agtede mig til Nissum for at blive lærer, greb han begge mine hænder og sagde hjertevarmt: „Gud velsigne Dem, min kære“! De ord har tit glædet mig – og jeg synes, de er gået i opfyldelse! Jeg har konstateret, at det seminarium har mange venner – og forbedere. Jeg har altid følt, at det er en ære og en glæde at være udgået derfra. Sådanne følte jeg det også, da jeg i 1949 blev opfordret til at indtræde i bestyrelsen.

Det var en stor og dristig beslutning, jeg havde taget – at prøve på at blive lærer. Thi for det første havde jeg kun gået i en landsbyskole med to klasser. Men jeg havde haft en dygtig lærer – for resten en morsingbo. Han var en god grundtvigianer, så kirkehistoriefagene gjorde han meget ved, men også i dansk og regning var han en dygtig lærer for os – det kunne jeg mærke, da jeg kom på seminariet. For det andet, hvor skulle pengene komme fra? Jeg var den yngste af børneflokk på 15! Og da jeg var den ottende dreng, kom jeg til at hedde Otto – de fire døde som små. Min far var smed og landmand, så der var nok af arbejde at tage fat på, men penge ...?! Til alt held for mig havde min gode husbond sagt – på et tidligere tidspunkt: „Otto, hvis du vil til at læse, vil jeg godt hjælpe dig“! – Og han holdt ord! I mit gode barndomshjem – et hjem med åbne „vinduer“ ud til den store verden, både fagligt, politisk og kirkeligt, havde jeg set flid, nøjsomhed og sand gudsfrygt, og med den „udrustning“ og min husbonds tilsagn rejste jeg til det for mig ukendte Nissum den 31. august 1921.

Det blev en anstrengende tur: I en stærk brandstorm fra nordvest besteg jeg cyklen fra mit hjem tæt ved Viborg, over Sparkjær og Stoholm til Rønbjerg; men så måtte jeg give op og tage toget til Struer. Her tog jeg cyklen igen for sammen med nogle med de hvide huer og andre, som også skulle i „F“, at stride mig til Nissum. Da vi kom op ad bakken efter Humlum til, sagde en i rejsefølget: „Der kan vi da se Nissum Kirke ude i tågen“! Jeg syntes det lød opmuntrende, men ak, der var stadig så langt til den kirke! Da vi – langt om længe – nåede til det lille cementstøberi tæt ved „Byskov Mejeri“, kunne jeg ikke mere og gik ind og bad om et glas koldt vand at styrke mig ved. Da mødte jeg – for første, men ikke for sidste gang den berømte nissumske gæstfrihed, idet konen spurgte: „Vil du ikke hellere have en sodavand“? Ved hjælp af den opmuntring – som jeg aldrig glemmer – kom jeg da det sidste stykke vej.

Så var jeg da nået hen, hvor jeg skulle være de næste fire år – og det blev fire betydningsfulde og lykkelige år!

Jeg havde ikke svært ved at finde mig til rette, for de ting, som jeg nævnte var mit barndomshjems lære, mødte jeg også her: 1) Flid – hvor skulle vi slide! Og jeg skulle have lært at arbejde bogligt; hvor var det svært! Men jeg fik det lært – nogenlunde. Min far skrev engang til mig bl. a.: „Gud give dig ydmyghed i medgang – og frimodighed i modgang“! Disse vise ord har jeg tit haft brug for siden. Vi blev „holdt til“ arbejdet. Ve den stakkel, som sov fra den første time, han fik f. eks. lærer Hansens skrappe tunge over sig! 2) Nøjsomhed: Selv om „den gule“ imponerede mig, opdagede jeg snart, at der endnu var bygninger fra den første tid, hvor der blev „slydet småt“: „Theben“, „Athen“, „Sparta“ og den gamle gymnastiksal var vidnesbyrd om nøjsomheden! Fra nov. valgte jeg et værelse på „Athen“ til 3,75 kr. pr. md.! Varme skulle vi selv sørge for, men der var da en kakelovn! Brændselet havde vi liggende nede ved „Centralen“, hvermand sin lille „bås“, det var som i Frode Fredegods dage! Der var ingen tyve!

Angående det tredje: gudsfrygt, var stedet mig heller ikke fremmed. *Selvfølgelig* var seminariet ikke en skole *drevet* af helgener og *for* helgener, men Guds ord mødte vi ved arbejdsdagens begyndelse og slutning. Ved morgenandagten, som lærerne holdt, blev der altid bedt for alle dem, som var udgået fra Nr. Nissum sem., det lagde jeg mærke til, og det har mange gange siden glædet – og styrket mig! Ved aftenandagten – på „Sparta“ kl. 20,45 – som eleverne selv holdt, mærkede vi, at kristendom *er* og *skal være* noget personligt, og at vi – *elever* – *også* havde et ansvar for seminariets præg i den retning.

Ved denne lejlighed vil jeg ønske for min gamle skole, at disse tre ting stadig må efterleves der – trods den menneskelige skrøbelighed!

Det *er* interessant at have med mennesker at gøre – derfor *kan* en lærers gerning være skøn og rig – men det kan jo også være irriterende – både *i* skolen – og *udenfor*. Der har jeg også været med her: I 11 år i menighedsrådet og 16 år i byrådet. I disse år så jeg bl. a., at vi mennesker har brug for hinanden og kan lære af hinanden, selv om – eller måske netop, fordi vi er forskellige!

I næsten lige så mange år har jeg nu siddet i mit gamle seminariums bestyrelse, og i den tid er der sket udvidelse og modernisering – vor „gamle mor“ har fået „nyt tøj“, for hun *vil* – og *skal* – „følge med tiden“, men hun vil ikke følge „med strømmen“, og jeg vil sige, som „Rasmine“ (lærerinde frk. R. Nielsen) engang sluttede en tale: „Gud give dig *fremtid*, som han gav dig *minder*“. – At seminariets vækst ikke skal skade dets „indhold“! Jeg kan også sige det på den måde: at de to mottoer „Bed og arbejd“ – og „Kend dig selv“ stadig „*lever*“ på Nissum!

Otto Jensen.

Det store seminariums problemer set »fra oven«!

Af Kr. Madsen (26)

For to år siden forsøgte jeg her i årbogen at stille det „lille gamle“ seminarium op over for det „store nye“ seminarium. – Jeg skrev det ud fra den forudsætning, bl. a., at være elev af det „lille gamle“ og nu at være med i opbygningen af det „store nye“.

Jeg skal denne gang prøve at se på nogle af de problemer, der kan opstå for de, der har ansvaret for det „store nye“. Men jeg må straks forudskikke den bemærkning, at jeg skriver helt for egen regning, uden noget som helst andet mandat end det, at mine fæller i redaktionsudvalget har bedt mig derom.

Det er ikke helt rigtigt at bruge udtrykket det „store nye“ seminarium, som om det dækkede over en fuldbyrdet kendsgerning, for det er jo ikke tilfældet. Seminariet er stadig under opbygning, og de planer, der er lagt i øjeblikket, er ikke bragt til fuld udførelse. Der skal bygges for nogle millioner endnu, inden det er sket. Og så skal det slet ikke undre mig, om vi, endnu inden vi er helt færdige dermed, står over for nye opgaver: Uddannelsen af småbørnslærereinder havner jo nok inden så længe på de ordinære seminarier. – Uddannelsen af lærere med kvalifikationer til undervisningen i de tekniske og kommercielle linier i skolen dukker nok også op. Jeg tænker bl. a. på værkstedsundervisningen. –

Dermed har jeg ikke påstået, at alle former for læreruddannelse, når vi engang er færdige med ekspansionen, vil være samlede på ét enkelt seminarium, men jeg har blot villet pege på, at det sidste ord i denne sag sikkert ikke er sagt endnu.

Det, at seminariet stadig er under opbygning, skaber selvsagt mange og store problemer for seminariets ledelse. – Jeg skal ikke her komme ind på forholdet til de bevilgende myndigheder. En redegørelse for

dette må vente, indtil hele dette problem er afklaret, men jeg vil da gerne her, som min personlige opfattelse, sige, at jeg ikke kan se, hvor ledelsen, som påstået, har handlet egenmægtigt eller har sat sig ud over gældende regler. – At der altid over afstanden København–Nr. Nissum kan opstå misforståelser og meningsforskelle, det er da givet, men jeg er vis på, at den sag vil blive klar på bedste måde.

Derimod kunne der måske være al god grund til at rejse en principiel drøftelse af, hvor stor indflydelse staten skal have over en privat institution, fordi denne opnår et statslån på nogle få millioner i forhold til institutionens værdi og med fuld sikkerhed for disse lån. Men en sådan drøftelse hører vel ikke hjemme her.

Et stort problem for ledelsen er dette: Hvor stort skal seminariet være? – Enhver vil vide, at udbygningen startede med, at seminariet skulle være tosporet, mens man nu arbejder med et firesporet seminarium. – En hovedårsag til denne udvidelse af planerne har været den formidable lærermangel, der i en årrække har hersket og stadig hersker i folkeskolen, og de deraf følgende ministerielle tilskyndelser til en yderligere udbygning.

Ledelsen kunne selvfølgelig have sagt nej, men når man ikke har gjort dette, er det bl. a. ud fra den betragtning, at et seminarium med Nr. Nissums beliggenhed og med en elevtilgang fra praktisk talt hele Jylland og slet ikke så få fra øerne må kunne tilbyde disse elever enhver mulighed inden for læreruddannelsen. Det er med andre ord linieuddannelsen, der er hovedårsagen. Jeg tror, at de fleste, der kender forholdene, vil give mig ret i denne betragtning, og det kan kun ske på et stort seminarium. – Personlig tror jeg ikke, at Nr. Nissum som et tosporet seminarium ville kunne hævde sig og klare sig i konkurrencen.

Det er da let at se, at der går noget tabt hermed. Intimiteten (som dog måske ikke altid var et gode) forsvinder på det store seminarium. Men det er jo en ganske tilsvarende udvikling, som den vi har i folkeskolen, hvor de små tre- og fireklassede skoler forsvinder for central-skolen. Man kan let finde grunde til at græde virkelig følte tårer herover, men det nytter som bekendt ikke at græde over spildt mælk og heller ikke over muligheder og værdier, som ikke mere eksisterer.

Og nu noget helt andet: En stor skole må have mange lærere, og her møder seminariets ledelse straks det samme problem som enhver anden

skoleform i disse år slås med, lærermangelen! Det er simpelthen et problem at skaffe et tilstrækkeligt antal fagligt kvalificerede lærere, og hvis man så stiller yderligere krav, vokser vanskelighederne, og det gør man!

På det „lille gamle“ seminarium var lærerstaben stort set seminarieuddannet, hvortil så kom årskursus og faglige eksaminer. En enkelt cand. theol. kunne vel findes hist og her. Forstanderstillingerne blev jo dengang fortrinsvis besat med cand. theol.'er, og kunne disse så pege på en forudgående seminarielærervirksomhed, var det vel ingen skade til. – Denne lærerstab udførte et fortrinligt arbejde på de små seminarier. De kunne deres fag. Nogle af dem var endog eksperter og eminente undervisere. De vidste, hvad deres elever skulle bruge uddannelsen til, for mange af dem havde selv virket i folkeskolen.

Denne type lærere vil ledelsen gerne bevare på det „store nye“ seminarium, og jeg tror, man har haft held til det, men linieuddannelsen fordrer, at der også er lærere, der har den højeste faglige uddannelse på deres fagområde, og derfor har akademikerer også sin plads i et seminariums lærerkollegium. – At forene disse to hensyn ved besættelsen af lærerstillingerne ved et stort seminarium er virkelig et stort problem for ledelsen, ikke mindst for rektor. Men det er min overbevisning, at det er nødvendigt, hvis der fra seminariet skal udgå folkeskolelærere og ikke blot fagspecialister.

Dertil kommer, at Nr. Nissum seminarium er et Indre Missions seminarium, og således har et bestemt kirkeligt og kristeligt præg. Som sådan er det startet og som sådan er det ledet, så vidt som det har været menneskeligt muligt. – Men lige såvel som Indre Mission i dag ikke er det samme som ved århundredskiftet, lige såvel er en Indre Missions skole heller ikke det samme. Sigtet er bredere i dag. – Personligt vil jeg gerne sige det sådan, og jeg tror, ledelsen er enig med mig: Vi ønsker, at seminariet skal være en kristen skole, hvor en kristen ånd råder, så de elever, der udgår herfra, har været konfronteret med kristen ånd, kristent åndsliv og personlig kristen livsanskuelse. – Skulle det så lykkes, at en elev under sit ophold på seminariet nåede frem til et kristent ståsted, hvis han ikke havde det i forvejen, da ville noget værdifuldt være nået.

Dette må spille en overordentlig stor rolle i overvejelserne ved læreransættelser. – Vi må sigte på at få lærere med de bedste faglige kvalifikationer, derom kan der overhovedet ikke diskuteres! – Vi må søge efter og ønske at ansætte lærere, der er i samklang med stedets åndelige traditioner og tone, men jeg tror ikke, at man nogen sinde vil afkræve en ansøger nogen bekendelse til denne eller hin kirkelige ret-

ning. Det ville også være forkert! – Men en anden ting må være lige så klart: En lærer, der vil modarbejde det kristne sigte, der efter skolens oprindelse, mening og tradition må være i dens arbejde, hører ikke hjemme på Nr. Nissum seminarium.

Enhver, der læser dette, vil vist forstå, at her står seminariets ledelse over for et betydningsfuldt og vanskeligt problem. Hvordan det er klaret, skal jeg ikke udtale mig om, men at det er søgt klaret efter de linier, jeg her har givet udtryk for, det véd jeg.

Det må også nævnes i denne række problemer, at for ledelsen skaber lærerkollegiets størrelse også problemer. – Da seminariet var lille, kendte bestyrelsen hver enkelt lærer personligt. Det er ulidsiggørligt i dag! Men derved vanskeliggøres i høj grad den kontakt, som jeg er overbevist om, at begge parter af hjertet ønsker, og som i påkommende tilfælde ville være af stor værdi.

Der er ikke denne kontakt, og hvordan den kan skabes, véd jeg ikke, men det skulle gerne ske. Hvem der skal tage initiativet her, véd jeg heller ikke. Skal det være bestyrelsen, forretningsudvalget eller lærerkollegiet? Måske det sidste. Der er jo noget på store arbejdspladser, der hedder samarbejdsudvalg!

Må jeg nævne endnu et problem, som muligvis engang inden så længe vil møde seminariets ledelse: Tilgangen til seminariet. – I øjeblikket volder det ingen vanskeligheder, men når man tænker på de mange nye seminarier, der er oprettet i de sidste år, og på den voldsomme konkurrence mellem seminarierne om tilgangen, der ganske givet vil komme, når lærermangelen engang er et overstået stadium, så vil der komme et problem.

Jeg kunne tænke mig, at vort seminariums status som kostskole til den tid vil være et godt aktiv, og måske skal vi, som det før er antydnet, tænke på et realskolekursus som fødelinie, men det er spørgsmålet, som ligger et stykke ude i fremtiden, men som seminariets ledelse altså er opmærksom på.

Problemerne tal er legio, og jeg har kun nævnt nogle enkelte, men nogle, som efter min mening er vigtige, så vigtige og så svære, at vi ikke kan løse dem i egen magtfuldkommenhed, men kun ved at bede om og forvente Guds ånds hjælp dertil.

Nr. Nissum Seminariums bestyrelse

Af forhandlingsprotokollen for Den selvejende institution Nr. Nissum seminarium fremgår, at bestyrelsen består af følgende medlemmer:

Valgt af „Kirkelig Forening for den Indre Mission“:

1. Provst *D. P. Davidsen*, Vildbjerg, formand valgt 10/10-1957
2. Forstander *G. Peters-Lehm*, Rinkenæs – 14/5 -1958
3. Dommer, folketingsmand *Knud Thestrup*, Herning – 14/10-1960
4. Gårdejer, sognefoged og sognerådsformand
Mads Høgsgård, Nr. Nissum – 14/10-1960
5. Sognepræst *J. Dalum Christensen*, Niløse – 19/1 -1962
6. Læge *Arne Krogsøe*, Herning – 30/4 -1962

Valgt af seminariet:

1. Overlærer, fru *Marie K. Langmack*, Holstebro – 18/9 -1935
2. Gårdejer *Jesper Vejen Jespersen*, Kibæk – 26/9 -1938
3. Landsretssagfører *Frede J. Stentsøe*, Lemvig – 26/9 -1940
4. Viceskoleinspektør *Otto Jensen*, Nykøbing Mors – 22/9 -1949
5. Førstelærer *Kr. Madsen*, Søndbjerg pr. Hvidbjerg,
Thy – 10/10-1957
6. Fhv. folketingsmand, direktør *F. Heick*, Viborg – 9/10-1961

De nævnte 12 personer danner den nuværende bestyrelse for Den selvejende institution Nr. Nissum seminarium.

Af forhandlingsprotokollen fremgår endvidere, at forretningsudvalget p. t. består af:

1. Provst *D. P. Davidsen*, Vildbjerg.
2. Overlærer, fru *Marie K. Langmack*, Holstebro.
3. Gårdejer, sognefogd. og sognerådsfm. *Mads Høgsgård*, Nr. Nissum.
4. Førstelærer *Kr. Madsen*, Søndbjerg skole pr. Hvidbjerg, Thy.
5. Landsretssagfører *Frede J. Stentsøe*, Lemvig.

Nr. Nissum seminarium, november 1964.
Red.

Set med unge øjne

*Af lærerstuderende
Anna Marie Kildedal, III*

Lad mig begynde med en lille episode, som satte mig igang med de følgende tanker. Jeg kom gående fra en violintime med violinen i den ene hånd og et par nodebøger og en blyant skødesløst anbragt i den anden hånd. På vejen kom jeg forbi et ungt menneske, der med et dybt, høfligt buk hilste på en af stedets ældste lærere, mens hans forældre takkende og smilende så til. „Det er vel en ny F'er til næste år“, tænkte jeg, „sådan går han sandelig ikke herfra!“

Og sandt er det jo! Vi går ikke herfra, som vi kommer. Hvad gør disse år – hvad enten det er 4, 5 eller 5½ år – os da til? Ser man ud over seminariet en aften og ser de mange oplyste vinduer, kan man undre sig over, hvad der foregår bag gardinerne. Selv udefra kan man se, at der bor forskellige typer bag. Et sted er vindueskarmen fyldt med frodige blomster, og gardinerne hænger i velordnede folder; et andet sted står et par tørre kaktusser og skeler ubehjælpssomme til et flagrende gardin, der hvirvler støvet op. Beboerne er forskellige fra værelse til værelse. Vi kommer – tykke, tynde, høje, lave, unge, ældre, kloge og mindre kloge – hver med vore forventninger, spændte på, hvad de år, vi går i møde, vil give os. Til at begynde med virker det hele overvældende og forvirrende – de mange lokaler og gange, lærere og elever, bygninger og værelser o. s. v., men snart finder man rytmen, og benovelsen giver plads for en stærk nysgerrighed. Stadig følger man med kammeraterne, tager det hele, som det kommer. Den første tid er en travl tid, idet der indbydes til mangan kop kaffe – man vil kende hinanden. Men efterhånden som de ægte venskabsbånd knyttes, bliver dagens forløb roligere. De første år er gode år, hvor man mærker kammeratskabet både på klassen og privat. Man kan stadig se på livet med friske øjne.

Men efterhånden sløves øjnene og tankerne for mange. Meget bliver vane, og også dårlige skikke tilegnes. Oprørstrangen gør sig gældende, utilfredsheden kommer frem. Og hvorfor? Jo, vi er en flok unge men-

nesker samlet på et meget lille område. Vi lever et liv, der kun er vores. Strømninger i verden udenom når os kun i dæmpet grad. Vi lever i en lille, beskyttet verden, unge mellem unge. Verden kommer os ikke ved, vi har nok i os selv! Derfor har man så let ved at gøre en myg til en elefant. Man bliver kritisk, skælder ud og gør vrøvl over uvæsentlige ting, føler, at man bliver behandlet som børn (man føler sig vel truffet!) o. s. v., o. s. v. – altsammen ubetydeligheder, som man glemmer i det øjeblik, man har virkelig alvorlige problemer.

Utilfredsheden kan føre til værre ting, ja ligefrem til livstræthed. Mange får et stærkt ønske om at komme bort og ud blandt „normale“ mennesker. Det kan ikke undgås, at vi, der lever i et så snævert samfund uden kontakt med andre befolkningsgrupper, får en ensidig indstilling til tingene. Det halve års vikartid i 3. kl. har derfor en stor og positiv betydning for mange. Man bliver revet ud af den indsnævrede verden, man levede i, og gør erfaringer, som betyder, at det er et forandret og mere modent menneske, der kommer tilbage igen. Selv om jeg endnu ikke selv har været ude, har jeg erfaret dette og citerer fra et brev fra en elev, der nu er ude som vikar: „ – – Hvor er vi nogle dumrianer at gå rundt i denne skønne verden og jamre os over ubetydeligheder“.

Trods denne negative side ved at være elev på et landseminarium, vil vi kunne tage mange dejlige minder med os fra Nissum. Der har været mange gode oplevelser såvel i timerne som udenfor skoletiden. Vi har haft rige oplevelser, der udviklede personligheden. Morsomme hændelser vil vi i mange år fremover kunne tage frem og more os over og fortælle videre. Det hele udvikler og modner os og giver os muligheder for at blive gode lærere.

Dette var nogle få betragtninger over livet på Nørre Nissum seminarium, som det ser ud i mine unge øjne.

Festtale ved elevfesten

28. november 1963

Af lektor S. E. Abrahamsen (39)

Kære festdeltagere!

Borgerinder og borgere i den hellenske stat!

Fra det ganske Hellas samt omliggende kolonier er kulturens bærere i aften strømmet hid for at holde fest i den klassiske stil. Ingen skolefest glæder vi os til som denne, hvor kammeratskabet sætter sin skønneste blomst, når skæmt og alvor indgår i den rette blanding, og vi rystes sammen i det store fællesskab om det bedste, vi ejer: ungdommens glæde og lyse syn under ansvar for det, der er over det alt sammen: vore idealer og vor tro.

Jeg takker festkomitéen for det ærefulde hverv, man har betroet mig, og jeg håber, at der trods travlhed og optagethed må komme en festtale ud af det. Baggrunden, feststemningen, er i hvert fald til stede. Det kan man konstatere ved at se ud over salen. Så trods beskedne evner i den retning vover jeg mig i gang med opgaven.

For ikke at forvirle mig ind i nogen form for festtale-journalistik om velfærdsseminarister eller andre utopier har jeg valgt at iklæde min tale eventyrets form, ikke mindst fordi jeg så kan træde tilbage og give ordet til hovedpersonen i eventyret, som er en meget gammel beboer af seminariebyen.

Den sad nu i aften og skutede sig i novemberkøligheden i et af præstegårdens høje træer, hvorfra der var udsigt over landskabet helt fra Byskov bakke i syd til bakkedraget i nord, hvis markanteste punkt er den store gamle sognekirke, i hvis tårn den selv så nattens lys for mange år siden. Det var nemlig en kirkeugle, og nu var den meget gammel, som ugler jo kan blive; men fuldstændig åndsfrisk, det var den! For øvrigt var det dens stolthed, at den var gammel, for med alder følger visdom, og i den henseende var der fine traditioner i dens slægt. Dens tip-tip i enogtyvende oldemor stammede fra Grækenland og Rom, hvor den havde tjent Minerva, der er den samme som Athene, den græske gudinde for kultur og videnskab. Derfor kaldte menne-

skene i de nordiske lande den også for minervauglen, visdommens fugl.

Nu sad den og så ud over sit rige, det nissumske Hellas, og iagttog, hvorledes indbyggerne, iført plastic-toga og langskaftede sandaler strømmede ud ad gader og stræder på vej til fest. Der kom de lærde mænd fra Athen og kæmperne fra Sparta, Theben og Troja. Ganske vist havde disse byer udkæmpet mangen en dyst – enten det så var om den skønne Helena eller af anden årsag – selv havde den flere gange måttet flyve for livet under drabelige vandkampe over bugten ved Salamis mellem Sparta og Athen – men i aften, på den store festaften, blev der røget fredspibe eller i hvert fald praktiseret fredelig sameksistens.

Nu kom de guddommelige kvinder fra Elysium i folderige dragter for med deres skønhed at kaste glans over festen ved deres nærværelse. Ud vovede sig også de ædle kvinder fra Akropolis, hvor de til daglig vogtede den hellenske stats ærværdige minder om fordums herlighed. Videre gik dens blik til dens specielle stolthed, de nye Minerva-goodwill-kollegier, som selvfølgelig stod dens hjerte særligt nær. Med dugget blik (den måtte bruge blinkhinden et par gange) fulgte den de udvalgte, som kom fra Minerva-kolonien Kykladerne, og den kunne tydeligt se på de kykladiske kvinders aristokratiske holdning, at de hørte til overklassen med håndvask på værelserne. De kunne nå at få de skønne lokker sat og vederkvæget sig med balsam og palmolive, inden de gik på Areopagos om morgenen. Ak ja, de tider var forbi, da videnskaben var forbeholdt mændene. Den havde dog forlængst vænnet sig til det og fandt det i sin orden, at pigerne også ville være med til at knalde reagensglas under ledelse af den hvidkittede Aristoteles og hans apostle ovre i underverdenen i vestfløjen, eller læse Homer og høre Sokrates og Platon forelæse i den gule.

Nu vendte den blikket mod sydvest. Dens noget antikke geografiske forestillinger sagde den, at det måtte være Spanien, eller, da vi jo havde passeret opdagelsestiden, kunne det måske være Amerika (der var i hvert fald blevet talt amerikansk i den sidste tid), derude var der opstået en stor ny hellensk koloni kaldet Degneparken. Det var for øvrigt et velordnet samfund med sit eget ansigt, sin egen arkitektur, der fik uglen til at tænke på verslinien „To må man være“. Så den blev altid poetisk stemt, når den nåede derud på sin aftenrunde.

Nu blev gadelysene tændt. Dem holdt den ikke af! Det stærke lys fra de kommunale lysstoflamper generede den. Det var snart ikke til for en ærlig ugle at skelne nat fra dag længere for alt det lys, der bredte sig i gamle Hellas. Man skulle næsten tro, at det var ved at

blive en velfærdsstat! Nå, det er der nok ingen fare for foreløbig at dømme efter Helleneren, som den flittigt læste. – Hvad alt det ny-modens lys angår, så kunne det endnu lade sig gøre at finde hyggelige, romantiske mørke steder, f. eks. Kærlighedsstien nede ved Portgård. Dér havde den sit private tudetræ om foråret, når den blev forelsket. At man dog aldrig bliver klogere! tænkte den; men det kommer nok af at bo mellem så megen ungdom. Det smitter. – I den senere tid havde den med bekymring hørt rygter om, at udviklingen også snart ville nå derom med lamper og asfalt og væsen. Efter at en psykolog havde bygget en stor redekasse ved Kærlighedsstien og en flok piger havde slået sig ned ved en sidevej, var der stor fare for det. Nå, men den havde tiltro til, at de ville bevare dens tudetræ, især da der boede en biolog dernede, og så trøstede den sig med, at der snart flyttede en teolog ind i kvarteret. Som kirkeugle nærrede den en forkærlighed for teologer, ihukommende Frans af Assissi, der prædikede for fuglene, og ikke mindst dens gode venner i præstegården. Gud være lovet for dem, tænkte den, og fordi derovre var gamle træer og natur, der var fredet i klasse A.

Et andet sted, hvor den holdt meget af at bo, var Gammel Østre. Dér var en forstående præsident og gode folk, som nok kunne unde en ugle en krog at sove i om dagen, selv om der ikke var mange kroge til overs. Hvor der er hjerterum, er der husrum. Fra sin krog havde den holdt et skeptisk øje med en knopskydning, der hed ABC-kollegiet. Det havde dog vokset sig både stort og smukt, måtte den indrømme, efter at det havde fået lært sin ABC, begyndelsesgrundene i hellensk samfundslære.

Uglen holdt meget af de gamle steder på seminariet, og navnlig var der et sted, hvor udviklingen ikke var nået, og som restaurering og malerpensel ikke havde rørt i mange år: første sal på den gule bygning. Der kunne en gammel ugle ret finde sig tilpas, når den blev træt af alt det nye, og der håbede den på at få en respektabel pind i samlingen som sit sidste hvilested. – Dog, det ske sent, skyndte den sig at tilføje, idet den rullede med øjnene; for den kunne svært godt lide at se, hvad der ville ske de næste fem eller ti år.

Nå, i aften var der elevfest, og hverdagen er suspenderet for en tid. Uglen havde været med til en lang række elevfester, mens de holdtes på seminariet. Der havde nogle år været opført revyer, til tider dygtigt lavet og morsomme. Den kluklo ved tanken på de bedste karikaturer af de daglige slavepiskere. Men alligevel, det dramatiske stykke havde altid været aftenens højdepunkt. Det var de nissumske elevfesters adelsmærke, og det havde altid været godt, meget ofte frem-

ragende godt amatørarbejde, hvad enten det havde været komedier, vaudeviller, syngespil eller seriøse ting, der blev fremført på de skrå brædder. – Uglen havde ikke været med de sidste år, hvor festen på grund af vokseværk og pladsmangel var henlagt til en gammel borg i Vandflomdsdalen ovre i Makedonien. Den var standfugl og holdt sig til sit territorium. Men den håbede inderligt, at ham overuglen derovre i Konstantinopel snart kunne få plukket de høns, han skulle have plukket, og finde ud af, hvem han skal have dem plukket med, så seminariet kan få sin festsal og elevfest og meget andet skønt kan holdes i den hjemlige atmosfære i en stor festlig samdrægtighed som i gamle dage.

Somme tider, i et inspireret øjeblik, identificerede den gamle ugle sig med Nissum-ånden, det særlige, til dels udefinérbare, som adskiller dette seminarium fra andre. Ethvert skolesamfund, især et kostskolesamfund med gamle traditioner, vil have noget individuelt over sig, noget der ligger langt mere i uskrevne love end i skrevne. Ja, så længe loven står skrevet i hjerterne, så længe der står en stærk vagt om det bedste i denne ånd, så længe er regoristiske forordninger til værn om kostskolelivet overflødige. Dette er noget kosteligt, noget der ligger i den luft, der indåndes i seminariemilieuet. Derfor holdt den gamle ugle af at være hjemme. Men den følte det dog alligevel, som om en del af den var med i salen, når nissumitter holdt fest uden for seminariet.

Nu i aften begyndte den da også at reflektere over årets skuespil om den lille franske bondepige, der fik et kald og fulgte det renhjetet og fuldtud, lige til den bitre ende, hvorved hun for al eftertid kom til at repræsentere den enkeltes idealisme og tro over for det korrupte samfund og over for den katolske totalitære inkquisition, der hadede menneskets optræden som enkeltmenneske, både hadede og frygtede dets tro på sin individuelle betydning som redskab for en idé, for en højere magts vilje. Hvis denne tro slog igennem, vidste inkvisitoren, ville kirkens stilling ændres fra hersker til tjener. Inkvisitoren frygtede sig begrundet. Han vandt ikke over den lille bondepige med den forunderlige sjælsstyrke. – Og hvis vi fører den linie igennem, så var det vel netop det, der skete 100 år efter, at Jeanne d'Arc blev brændt på torvet i Rouen, at kirken fra at være hersker blev tjener og at individualismen slog igennem ved anerkendelsen af det almindelige præsterskab og den enkeltes direkte ansvar over for og adgang til Gud.

Der kan også drages en anden linie fra aftenens spil til nutiden, nemlig fra Jeannes konflikt med den politiske magt, repræsenteret ved den engelske statsmand Warwick. Han véd, at politik er noget højt

ufuldkomment. Manglerne er oftest alt for iøjnefaldende. Problemet den enkelte kontra systemet vil altid være aktuelt, ikke mindst i ungdommen; for i ungdom, der er noget ved, er idealisme og trangen til rene standpunkter noget fremherskende, og så kommer der uundgåeligt kollisioner med autoriteter. – Men efterhånden som man finder sin plads i livet, får betroet opgaver, som man vier sine kræfter og føler ansvar over for, lærer man begrænsningens kunst, og man indser nødvendigheden af at indordne sig under de samfundsordninger og love, som jo er nødvendige, og man kommer til at værdsætte det demokratiske princip.

Fordelen ved demokratiet er netop, at det ikke er diktatur. I drenge- og gangsterbander hersker den uindskrænkede personaldiktatur. Den stærkeste er leder, og hans ord er lov. Han anerkender ingen anden magt over sig, har en kolossal selvtiltro, handler efter indskydelser til fremme af egen fordel og skyr intet middel. – Jeanne afslører med sin sunde bondepigefornuft, hvad der ligger bag den rå ledertypes tilsyneladende frygtløshed. Det er ikke, fordi han er stærk, siger hun, nej, fordi han er dum og ingen fantasi har. Vildsvin og tyre véd heller ikke, hvad frygt er.

I de totalitære statsystemer er det en lille gruppe, der udøver den diktatoriske magt under devisen: Den enkelte er intet, staten er alt!

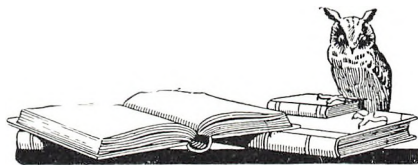
Hvordan er så individualitetens kår og den enkeltes muligheder i vort demokratiske samfund og dets gruppedannelser? Lad os først gøre os klart, at der kan skelnes mellem negativ og positiv individualisme. Til den negative individualisme vil vi netop regne diktatoriske tendenser, der går ud på at trampe andre ned for at opnå egen fordel. Det er i almen interesse, at den slags personlig udfoldelse bliver holdt nede. Men den positive individualisme, der viser sig i enkeltmenneskets ideelle bestræbelser, nyskabelse i kunst, kamp for en idé, for en problemløsning, som man tror vil være til almindelig gavn og glæde? – I vort demokratiske samfund hedder det ikke: den enkelte er intet, staten er alt. Men man opdager hurtigt en anden lov: den enkelte er svag, gruppen er stærk! Derfor organiserer man sig. Ellers bliver man ikke hørt, og vi er ved at drukne i organisationer. Inden for disse gruppedannelser kan problemet den enkelte kontra systemet dukke op med fornyet styrke. Men der er parlamentariske regler i ting og råd, og der er frihed til at fremsætte idéer og synspunkter i skrift og tale. Hvis den enkelte ikke kan få sit synspunkt igennem inden for sin gruppe, kan han bryde ud og evt. danne en ny gruppe om sin idé. Det ser vi ofte i politik. Og der er politibeskyttelse mod voldeligt overfald. – Mange af os har overværet sceneriet på sommeraftener på

Hyde Park Corner i London, hvor enhver har lov til at fremsætte sin mening offentligt i fred uden at blive antastet. Det sørger de patruljerende bobbies for. Her er et individualisternes forum, her manifesterer den demokratiske frihed sig på anskueligste måde. – Vi ser på det som et stort gode, at meningerne kan fremsættes frit. Så vil det, der har værdi, have en mulighed for at vinde tilslutning og få betydning. – Desværre er de antidemokratiske kræfter, som ikke skyr noget middel, meget aktive, og politibeskyttelse af enkeltpersoner, der vover at gå imod en negativ gruppe, er ikke altid tilstrækkelig. Det har vi oplevet på sørgeligste vis for en uge siden, hvor den amerikanske præsident, der i så høj grad og med så stort mod repræsenterede den positive individualisme i kamp for menneskerettighed og fred, faldt for en snigmorders kugle.

Men sådanne tragedier får blot rettænkende mennesker til at holde des mere af og kæmpe des mere for vor demokratiske leveform som den er, når den er bedst, når der er plads for den positive individualisme, når den enkeltes evner og initiativ kan komme til udfoldelse.

Det kan vi overføre på vort eget nissumske skolesamfund, hvor vi vedkender os arv og gæld til både Athen og Jerusalem. Må vi da ikke bekæmpe den negative individualisme, der vil nedbryde, hvad der er fint og godt og helligt, og må det ikke være vor fornemste opgave foruden den nødvendige orden og fasthed at skabe gode kår for den positive individualisme, for de evner og anlæg, som den enkelte sidder inde med og som vi ofte ser udfolde sig på strålende måde en aften som denne, – eller i det daglige ved tegnebrættet, ved musik og andre instrumenter, på sportspladsen, i specialearbejder og arbejde med bøger. Ved leg og skabende arbejde opstår der musik i hjertet, og det er skønt at leve.

En del af det, jeg har sagt i aften, har været iklædt eventyrets form. Har det da nogen relation til livet på et seminarium? Kan det være noget som helst i retning af et eventyr at gå på Nr. Nissum seminarium? Ja, det kan det! – for den, der forstår at opleve eventyret i hverdagen, ikke bare for den, der vandt prinsessen eller prinsen i eventyret, men for enhver, der møder med det opladte sind, „med øjet, som det skabtes, himmelvendt, lysvågent for alt stort og skønt herneladen“.

Foredrag, møder og fester skoleåret 1963-64

- Foredragsforeningens arrangementer:*
- Amanuensis, mag. art. Finn Mathiasen: „Carl Nielsens musiksyn“.
- Docent, dr. phil. Aage Aagesen: „Det nye Afrika“.
- Kordegner Chr. Houkjær: „Anna og Michael Ancher“.
- Pastor Kaj Thaning: „Grundtvigs kirkelige syn“.
- Skoleinspektør J. Haahr: „Det skabende princip i undervisningen“.
- Dr. Viggo Starcke: „Danmark i verdenshistorien“.
- Amtslæge Vagn Christensen: „Samfund og sundhed“.
- Formanden for De Uafhængige, Iver Poulsen: „Vort folkestyre – de færres ret“.
- Fabrikant Aage Damgaard: „Kunst og demokrati“.
- Lektor G. Sandemann Rasmussen: „Mennesket og samfundet“.
- Cand. mag. Arne Helmann: „Kjeld Abells visionære teater“.
- Lektor, cand. theol. Torben Dijnes: „Albert Camus“.
- Civilingeniør Knud P. Pedersen, Dansk Samling: „Danmark i Europa“.
- Professor Thomas Sigsgård: „Børnepsykologien og opdragelsen“.
- Lektor Børge Troelsen: Oplæsningsaften, „Kaj Munk som præst, digter og jæger“.
- Foredragsforeningen i samarbejde med „Papirkurv“:*
- Forfatteraften med Hans Scherfig.
- „Papirkurv“s arrangementer:*
- Teatertur til Herning: Ernst Bruun Olsens skuespil „Teenagerlove“.
- Teatertur til Århus: Rolf Hochhuths skuespil „Stedfortræderen“.
- Herman Stilling-udstilling på seminariet i en uge.
- Forårsudstilling i pinsen (maleri, grafik, skulptur, keramik).
- Filmaften med bl. a. „Drengen og Døden“ efter Per Lägerqvists novelle.
- Foredragsaften ved Joker, Holstebro.
- KFUM OG K's arrangementer:*
- Kingo Sørensen, Nr. Nisum: „Har vi kun hørt et rygte?“
- Møller Pedersen, Blidstrup ungdomsskole: „Nis Pedersen“.
- Lærer M. Linderoth, Herning: „Alt har sin pris“.
- Pastor Ove Lund, Nustrup: „Berlin“.
- KFUK's adventsfest (3. og 4. decbr.).
- Aftensang på Borgen de sidste 3 søndage før jul.
- KFUM og K's julefest (19. og 20. dec.) med Käthe Magelunds kirkespil „Lovsyrer Herren“.

- Pastor Hjort Lange, Nr. Nisum: „Kristendommen og verdensreligionerne“.
- Koncert af Herning drengekor under ledelse af Cort Cortsen.
- Kredssekretær Ove Laursen: „Santalmisionens arbejde“.
- Lektor Herluf Eriksen, Esbjerg: „Neutralitet som livsanskuelse i skole og hjem“.
- Sekretær for DKS Flemming Helleskov: „Er vi på vej mod Rom“.
- Elevfesten 1963 afholdtes i teatersalen på Lemvig Missionshotel den 28. og 29. november. Elever fra III klasse opførte Jean Anouilh: „Lærken“ (Jeanne d'Arc).
- Forårskoncerten 1964 afholdtes den 1. og 2. maj.

Festtale ved elevfesten

29. november 1963

Af adjunkt E. Fonsmark

– at holde festtalen –

det er et videre begreb, langt videre end man i almindelighed tror, for under normale omstændigheder bliver kun begrebets slutning bragt til tilhørernes kundskab. Så let slipper De ikke – også her skal den moderne undervisnings funktionelle metode med iagttagelse, overvejelse og slutning tages i anvendelse, hvor meget tid, der bliver til selve talen, det vil så vise sig, men når De nu får ingredienserne, så kan De jo selv holde talen – skal vi ikke sige i morgen – og hermed skulle så aktivitetstanken være ført ud i livet – og min pædagogiske samvittighed har fået en afvaskning.

1. punkt under „at holde festtalen“:

Iagttagelsen – lad mig se, hvem skal talen holdes for – der er for det første eleverne, dernæst lærerne – og så min kone – det sidste har jeg gjort derhjemme; men de to andre grupper kan sandelig også nok tage vejret fra en – hvilken spredning i intelligens, modenhed, alder og yndest, temperament – her er lige fra den alvorligste alvor og højtid på yderste højre fløj til det største og frækkeste grin på det yderste venstre – lige fra dem, der vil have noget med hjem, og til dem, der kun ønsker at vise tandplomber – kort sagt: nogle, der vil fest, og nogle, der vil høre talen – jeg skal altså begge dele – jeg skal *gavne* og *fornøje* – mon ikke det er Peder Syv, der slår fast med tommersøm: At gavne og fornøje, hav stedse det for øje – nu må jeg sige, at rent pædagogisk er det en forkert rækkefølge, for ifølge Kræsten Kold skal man først oplive og så oplyse, lad mig da foretage en pædagogisk forvænning til følgende: At fornøje og gavne, disse tvende man aldrig må savne! Jeg véd det godt, den er en smule platfodet, men den kan da gå!

Det var iagttagelsen – nu kommer overvejelsen – den filosofiske del

af festtalen – og enhver, der kender mig, vil jo vide, at dette ikke vil falde mig vanskeligt, særlig når man tager i betragtning, hvor mange bøger jeg har adgang til om slige emner.

Lad os da filosofere lidt over de to verber: fornøje og gavne, ganske vist er der „og“ imellem, men de er for mig ikke ligestillede – „at gavne“ må være overgrebet og „at fornøje“ kun en måde ud af mange, man kan gavne på. Almindeligvis vil man måske opfatte dem som modsatte begreber – noget i retning af: først arbejde, så leg – først det sure, så det søde og altså: først gavne, så fornøje. Tænk bare på Helleneren, først en masse – såkaldte gavnlige – mere eller mindre højtidelige indlæg, og så til sidst: det skæve grin – det skævt anbragte grin – halvt undskyldende i skammekrogen.

Er det rigtigt mod ens næste – mod en selv – at tage det sure før det søde, arbejde før leg – og som mange føler det: det sure arbejde før den søde leg – mon ikke arbejdet forekommer mange surt, fordi man har glemt ikke alene at slutte med leg, men også at begynde med det. En sportsmand, der skal på banen, farer ikke af dynen og i ilden, han varmer op og får derved musklerne til at yde deres bedste – også psykisk skal der varmes op, sindet skal beredes til den kommende kraftanstrengelse og hvordan: ved at oplives, ved at fornøjes.

I dag hedder det: Ih, hvor I slider – svar: det er vi nødt til, for vi skal holde skæg i aften! Det bør hedde: Ih, hvor har I det skægt – svar: Det er vi nødt til, for vi skal slide i aften. Men dette har videre perspektiver, for hvor får vi denne sindets oplivelse fra, den får vi ved omgang med andre mennesker, og her kommer vort ansvar for de andre ind i billedet.

Vi filosoferer os frem til festtalens højdepunkt – problemet – som man kaster i grams blandt sagesløse tilhørere, men det hører med i en ordentlig festtale, så det må De endelig ikke forsømme, særlig da taleren derefter vil komme til at stå for befolkningen som en personlighed, der tænker over tingene – altså problemet, spørgsmålet – og her dette: skal vi begynde med at fornøje os selv og andre, eller skal vi slutte med det. – Nu vil den overfladiske tilhører straks mumle noget om, at fik man ikke større problemer, så gik det jo nok – men se, dette angår Dem og mig, hver dag og mange gange – at vi skal gavne, d. v. s. hjælpe, trøste, være noget for andre, er noget af det væsentligste, synes jeg, i vor omgang med mange mennesker. Ikke mindst i Deres fremtidige virke som lærer – dette at glæde, at opmuntre, at smile, at le, kort sagt: *at fornøje*.

Hvert indtryk, vi får, ændrer os, og jo yngre vi er, jo mere – *i hvilken retning*, vi ændres, afgør vore omgivelser, men De og jeg er jo

de andres omgivelser. De og jeg har hver dag ansvaret for snese af menneskers følelsesudslag og velbefindende – vi gør hver dag vore medmennesker lidt eller meget gladere – lidt eller meget ked af det. Jeg har som lærer ansvaret for, at flere snese elever bliver opmuntret og får mere lyst til studierne – de får det samme ansvar – jeg har det samme ansvar overfor 2 snese kolleger – et hverv jeg heldigvis deler med omtrent 600 elever på Nr. Nissum seminarium. „Ja, ja, det er godt“, vil De sige, „jeg er vestjyde, og så går man ikke rundt og fjanter – ikke hos mig – de andre måske – men ikke her“. De har misforstået mig, det er ikke meningen, De pludselig skal give Dem til at være humørboble – enhver skal ud fra sit temperament *aktivt* fornøje – om ikke andet så dog vise nogle af de tænder, vi har tilbage, for de andres skyld – og for vor egen – for da går to mennesker gladere videre o. s. v., o. s. v. hele seminariet rundt

– og nu slår en ny formulering ned i mig:

hav altid det for øje
at du gavner ved at fornøje
– dette gentages.

Det var talens højdepunkt – og så skal man slutte med nogle almindeligheder – jeg mener til forskel fra det øvrige – lad mig da for at gøre forvirringen større, og for at De ikke skal gå aldeles tomhændet bort, citere et lille Gruk af Kumbel – et pædagogisk Gruk:

Den, der kun tager spøg for spøg
og alvor kun alvorligt,
han og hun har faktisk
fattet begge dele dårligt.

Jeg kan godt se, at De ikke rigtig synes om denne slutning – og den var også et taktisk fejlgreb, man bør nemlig også slutte med at fornøje, at rose: at holde festtalen er ingen sag, når man foran sig har en så charmerende, vital og intelligent flok unge mennesker – vanskeligheden ligger ikke i at holde festtalen, men i at holde op, og det skyldes dels deres inspirerende indflydelse og – dels mit manuskripts længde, som nu ikke er længere.

Seminariets linieundervisning i kristendomskundskab

Af adjunkt Villy Christensen (51)

Faget kristendomskundskab debatteres i disse år kraftigt. At debatten finder sted, er et udtryk for grøde og liv. Den strøm af nye lærebøger og andre hjælpemidler til faget, der ser dagens lys, er ligeledes af stor og positiv betydning og en nødvendig baggrund for en fornyelse af folkeskolens undervisning. Jeg tror ikke, der er nogen tvivl om, at kristendomskundskab – i hvert fald, når det gælder folkeskolens ældste klasser – er et af de allersværeste fag at undervise i. Dette gælder naturligvis i udpræget grad de steder, hvor børnene kommer fra et kirkefremmed miljø – og de er de fleste!

Skal læreren have mulighed for at klare opgaven, må han selv være kundskabsmæssigt velfunderet og have sin religiøse begrebsverden så nogenlunde i orden. Det, vi kan kræve af lærerne i kristendomskundskab i folkeskolen, er efter min opfattelse dette, at han skal give en solid undervisning. Direkte at sigte på forkyndelse og kristelig påvirkning kan ikke være den offentlige skoles sag. Vi kan i vor tid i hvert fald ikke stille det som et krav til læreren, at han skal tage denne opgave på sig. Gjorde vi det, ville vi simpelt hen ikke kunne skaffe lærere nok til at dække behovet. Vi kan derimod forlange, at de lærere, der påtager sig faget, giver børnene reelle og solide kundskaber i dette fag som andetsteds.

Hvordan ruster nu seminariet de kommende lærere til dette arbejde?

Alle deltager i seminariets obligatoriske undervisning i kristendomskundskab omfattende Det gamle og Det nye Testamente, kirkehistorie og dogmatik.

Ud over den obligatoriske undervisning er det muligt at vælge kristendomskundskab som liniefag. Det hedder om linieundervisningen i det hele taget således i „Bekendtgørelse af lov om uddannelse af lærere til folkeskolen“: „Eleverne skal under hensyntagen til deres forudsætninger vælge linieuddannelse. Denne uddannelse tilsigter at give en

Linieholdet i kristendomskundskab 1964-65 – IV klasse

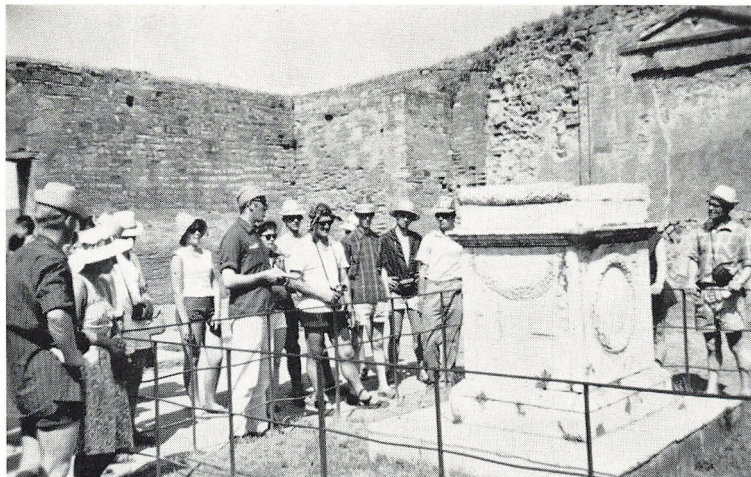
dyberegående undervisning med særligt sigte på folkeskolens højere klasser, herunder eksamensafdelingerne. – Der lægges vægt på et mere selvstændigt arbejde med fagets hjælpemidler i videre forstand, herunder kildemateriale. – Der kan kræves udarbejdet skriftlige afhandlinger.“

Linieuddannelsen er en af de værdifulde nydannelser, der kom med 1954-loven, en lov, der nu snart skal afløses af en ny lov om læreruddannelse.

Linieundervisning kan etableres i så godt som alle folkeskolens fag, således altså også i kristendomskundskab. Liniehold i dette fag er oprettet ved en række seminarier, siden 1959 også ved Nr. Nissum seminarium, hvor jeg tager mig af denne del af undervisningen. Der har hvert år kunnet dannes et hold, der i størrelse har varieret fra 6 til 18.

Med hensyn til undervisningens tilrettelæggelse er læreren ganske frit stillet, idet der hverken er eksamen eller bestemte pensakrav inden for den humanistiske faggruppe. Med hensyn til den tid, der er til rådighed, kan det oplyses, at vi her har i alt 9 ugentlige timer fordelt over 3 år, idet det dog må huskes, at vikarudsendelsen i mange år har halveret det ene år.

Ved tilrettelæggelsen af undervisningen har jeg taget mit udgangspunkt i det forslag til læseplan for kristendomskundskab i folkeskolen, som findes i Den blå Betænkning. På en række områder vil seminariernes obligatoriske undervisning være tilstrækkelig til at kvalificere

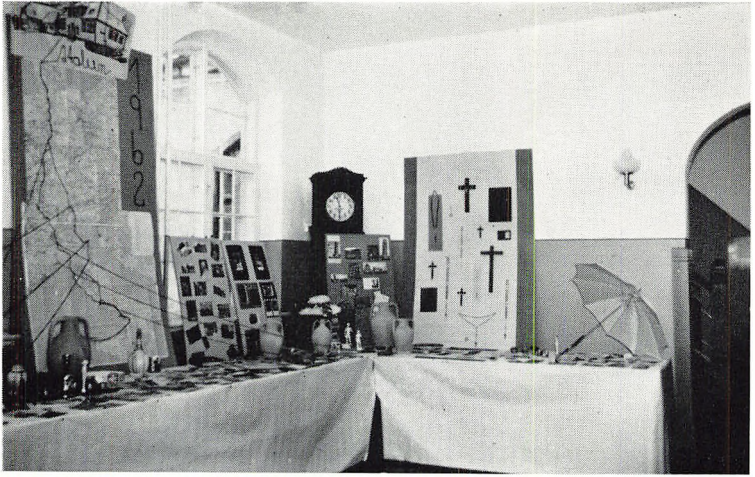

Fra et besøg i Pompei

til at undervise i kristendomskundskab i folkeskolen, men på andre områder er den obligatoriske undervisning utilstrækkelig. På linien søger vi da at opdyrke disse områder, samtidig med at fagets pædagogiske forhold indgående drøftes.

Her på seminariet har vi de fleste år startet liniearbejdet med at læse Regin Prenter: *Protestantismen i vor tid*. Herved præsenteres eleverne straks for centrale protestantiske tanker. (I år læste vi dog først Hal Koch: *Kristendommens oprindelse*). I øvrigt arbejder vi med: katolicisme, forskellige protestantiske trossamfund, jødedom, fremmede religioner, nogen eksegesi og kirkekundskab. Undervisningen foregår som regel i studiekredsform, ofte således at eleverne i forvejen får spørgsmål til den tekst, der skal gennemgås. Herudover får eleverne opgaver af forskellig art: selvstændig læsning, foredrag, arrangement af småudstillinger m. m. I tilknytning til undervisningen foretages ekskursioner til lokaliteter i nærheden og til fjernereliggende egne. Vi har således haft linieekskursioner både til Nord- og Sønderjylland og til København. Tre gange har der været arrangeret en 3-ugers studierejse til Italien.

Disse rejser er et kapitel for sig. De foretages med bus og på campingbasis, hvilket gør dem prisbillige: 525–575 kr. alt (dog ikke lompenge) iberegnet. Ruten går gennem Tyskland og Østrig til Venezia. Derfra via Ravenna, Firenze, Assisi til Rom. Derfra tager vi en to-dages tur til Pompei og Paestum. På turen nordpå beser vi Pisa og

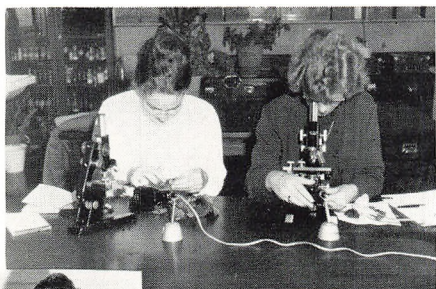

Udstilling i den gamle andagtssal efter en tur til Italien

Milano og kører så igennem Schweiz og Tyskland hjem. I år nåede vi også en afstikker ind i Frankrig til Ronchamp, hvor vi frydede os over Le Corbusiers kapel. – Rejsen er anstrengende, men udbytterig.

I uddannelsens sidste år udarbejder hver enkelt elev en større skriftlig opgave over et selvvalgt emne. Her er nogle eksempler på emner, der har været behandlet: Dødehavsteksterne – Buddha og træk af hans lære – Den augsburgske trosbekendelse – Den Indre Mission i Danmark 1853–72 – Grundtvig og det frikirkelige røre i 1820'erne og 30'erne – Muhammed og hans Gudsbegreb – Forsoningslæren – Fredericia-huguenotterne – Konstantin den Store – Den økumeniske bevægelse – Den evangeliske kirke i Østtyskland. I år behandles bl. a. følgende emner: Hans Tausen – Moderne dansk kirkebyggeri – Jehovas Vidner.

Netop når man er så frit stillet ved undervisningens tilrettelæggelse, spørger man ofte sig selv, om stofudvalget er det rigtige, om arbejdet lægges rigtigt til rette o. s. v., o. s. v. Man håber naturligvis, at eleverne virkelig får et udbytte af undervisningen. For læreren er det i hvert fald yderst interessant at have med et sådant liniearbejde at gøre.

1. række: laboratoriearbejde i fysik og biologi
 2. række: kunstnerlin i formningslokalet
 3. række: to situationer fra en langtursekskursion
 4. række: ekskursioner i mark og ved strand

Arkæologiske udgravninger

Af adjunkt Stig Rosenstand

Elever fra Nr. Nissum seminarium har to gange haft lejlighed til at deltage i arkæologiske udgravninger. I 1958–59 udgravedes nogle grave i Gudum, og i sommeren 1964 gravedes i en jernalderboplads ved Visby i Thy.

Da Gudum skole skulle bygges i 1958, fandt man rester af oldtidsbegravelser. Det blev meldt til Lemvig Museum, der organiserede en udgravning. Selve udgravningsarbejdet blev foretaget af seminarieelever og dr. Freddy Christensen fra Gudum. Der blev fundet to grave, der lignede hinanden meget. Begge grave bestod af mindre sten, der var dynget op over liget. Gravene var 2–3 m lange. Afstanden mellem dem var ca. 5 m. Mærkelig nok viste det sig, at de to grave var fra to helt forskellige perioder. Den ene var fra dolktid, stenalderens sidste periode, ca. 1800–1500 f. Kr. Den anden grav var fra jernalderen, sandsynligvis romersk jernalder, 0–400 e. Kr. I stenaldergraven fandtes en stendolk og tre meget fine pilespidser. I jernaldergraven fandtes to stykker jern og skår af fire lerkar. Det var et stort fad, en terrin, en lille skål med øre og en kop. Der var fundet tilstrækkelig mange skår til, at disse lerkar kunne sættes sammen. Fundene tilhører Lemvig Museum, men seminariet har fået lov til at låne tingene om vinteren.

Efteråret 1958 og foråret 1959 fortsattes udgravningerne lidt nordøst for Gudum skole. Det skete efter aftale med ejeren af Gudumkloster, gårdejer Rahbek. Der fandtes 4 grave. De to af disse grave var af samme type som de ovenfor omtalte. De to andre var urnegrave, hvor asken af brændte lig var lagt i gravurner, der derefter var nedsat i en stenpakning. Disse grave var sandsynligvis alle fra jernalderen. Der fandtes både lidt bronze og noget jern, men begge dele var forvitret og usammenhængende. Derimod fandtes der mange lerkarskår, der kunne sættes sammen til næsten hele krukker. Disse lerkar, ialt 8, er fra efteråret 1964 udstillede i en montre i den gamle andagtsal i seminariets hovedbygning.

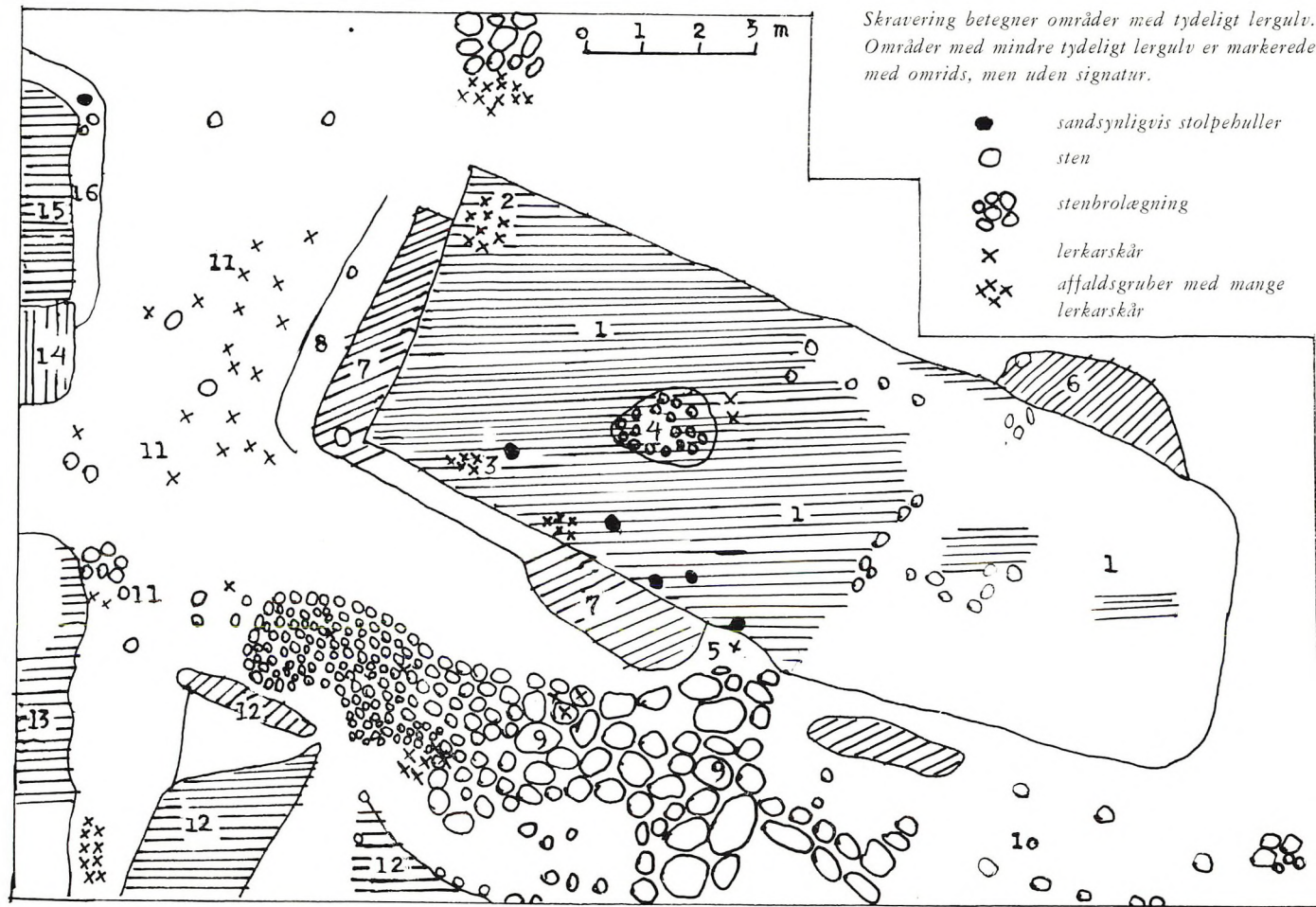

Sildebensmåltten (t. v.) og noget af brolægningen (nr. 5 på tegningen)

Der har i alle årgange været elever, der var interesserede i arkæologi. Vi har derfor også flere gange forsøgt at komme til at foretage udgravninger. I 1962 gravede vi dels ved Kalbore i den østlige del af Nr. Nissum, dels ved Nr. Nissum skole. Ved Kalbore afdækkedes en del af en brolægning, og der blev fundet nogle lerkarskår. Det var sikkert en gårdtomt. Det ville dog have været for stort et arbejde for os at fortsætte arbejdet. Ved Nr. Nissum skole fandt vi en stor mængde potteskår. Det, vi gravede i, var tydeligvis en affaldsdyng, sandsynligvis fra historisk tid.

I 1964 fik vi en mere spændende opgave ved Nørhedegård i Visby i Thy. Der var fundet en brolægning og en del lerkarskår. Fundet var blevet anmeldt til Thisted Museum af ejeren, Thorning Riis. Der var foretaget nogle prøvegravninger, der syntes at vise, at det var en jernalderboplads.

Bopladsen fra romersk jernalder (0-400 efter Kristi fødsel) har man fundet mange af i Thy. Den første oldtidslandsby, der blev udgravet, var Ginnerupbopladsen, der blev udforsket i begyndelsen af 1920'erne. Siden har man fundet adskillige. I de sidste år er der udgravet en boplads i Vestervig. Man har fået et ganske godt indtryk af jernalderens huse. De fleste er rektangulære med længderetning vest-øst. Husene er normalt 4-6 m brede og 12-18 m lange. I den vestlige del har der været beboelse, i den østlige del stald. Der findes dog også en type mindre huse. De er næsten kvadratiske. I disse er der beboelse,

Forklaring til tegningen

1. Hus nr. 1. I den vestlige del tydeligt lergulv. I den østlige kun delvis lergulv (stald). Husets omkreds kunne ses i jorden, bl. a. fordi der var sorte områder ud mod væggene. Det er spor efter husets brand.
2. Affaldsgrube, mest under gulvet, hører måske til hus nr. 2.
3. Nederste del af en krukke, sikkert ødelagt ved pløjning.
4. Ildsted. Dette dannedes ved, at sten lagdes ned i lergulvet og der derefter lagdes et nyt lerlag over stenene, men dette øverste lag var forsvundet her.
5. Husets indgang. Der lå rester af en sildebensmåtte. Det vil sige en måtte dannet af rullesten, der lægges på højkant i et bestemt mønster. Sådanne måtter er hidtil kun fundet i Vestervig.
6. Lerområde, der næppe hører til hus nr. 1.
7. Hus nr. 2. Gulvlag, der ligger ind under hus nr. 1, altså fra et ældre hus.
8. Jordvæg i hus nr. 2. Der kunne ses aftryk af græstørvæne, og væggenes begrænsning kunne følges.
9. Brolægning.
10. Øst for brolægningen var der enkelte sten. Det kunne tyde på, at brolægningen har været længere, men at stenene var taget op.
11. Vest for brolægningen og vest for hus nr. 1 og 2 var der en del sten og lerkarskår. Det synes, at brolægningen har dækket disse områder, men at stenene er taget op.
12. Lergulvområder syd for brolægningen, hus nr. 3. Det er dog endnu ikke muligt at sige, om disse områder hører til samme hus. Et af lerområderne går så nær ind mod brolægningen, at der ikke er plads til nogen græstørvæg. Det kunne måske forklares ved, at dette lerområde er en del af gulvet i et hus, der er yngre end brolægningen.
13. Gulvlag af hus nr. 4. Dette lerlag synes at gå hen over brolægningens forlængelse. Det må betyde, at huset er yngre end brolægningen.
14. Gulvlag af hus nr. 5.
15. Lergulv af hus nr. 6. Lerlaget nr. 14 synes at gå ind under nr. 15. Hus nr. 5 må altså være ældre end hus nr. 6.
16. Jordvæg fra hus nr. 6.

Udgravningsfeltet i Visby

men ikke stald. Det, man finder, er først og fremmest gulvet, der er lerstampet, og spor efter de tagbærende stolper. Sådanne stolpehuller fremtræder som mørkere områder i leret. Væggene i jernalderhusene i Thy har været af græstørv og jord. Det kan nogle steder ses på jordens farve, hvor væggene har været. Mellem husene er der mange steder brolagte gader. Både hustomterne og gaderne findes i flere lag under hinanden, da jernalderens folk boede på samme sted gennem mange generationer. I Vestervig er et af husene således blevet bygget op 7 gange i løbet af 3–400 år.

Det, vi fandt ved udgravningerne i Visby, kom i det store og hele til at svare til det, man plejer at finde i jernalderbopladser. Udgravningerne begyndte i juni 1964 med et hold fra 4. klassens historieliniehøld. Der afdækkedes ret hurtigt en brolægning, der var 2–3 m bred og ca. 9 m lang i vest-østlig retning. Imod øst var brolægningen lavet af store sten (60–80 cm på hver led). Mod vest var der meget mindre sten (10–20 cm). Både nord og syd for brolægningen fandt vi lergulve. Mod nord blev afdækket et ret stort område med lergulv. Midt i området fandtes en arne, hvad der viste, at det drejede sig om et beboelseshus.

I sidste uge af august fortsattes udgravningerne med et liniehøld fra 2. klasse. Denne gang blev udgravningerne ledet af to erfarne arkæologer fra Nationalmuseet: inspektør Vebæk, der har ledet udgravningerne i Vestervig, og assistent Willemoes. Vi afdækkede hele

det hus, der lå nord for brolægningen. Det viste sig at være ca. 5 m bredt og 14–15 m langt. Ved vest- og sydkanten af huset var der rester af et lergulv, der lå noget lavere. Det må høre til et hus, hvis rester ligger under det første, det vil sige et ældre hus. Både nord og vest for huset havde der været brolægning, men de fleste af stenene var fjernede. Længst mod vest i udgravningsfeltet kom igen områder med stampet ler. Det må være østenden af tre andre huse. Alt, hvad der blev fundet, lå så højt, at det er blevet præget af pløjning. Derfor blev der ikke gjort ret mange løse fund. Redskaber eller kar, der kan have stået i huset, var fjernede på forhånd på grund af dyrkningen. Vi fandt kun nogle enkelte slagsten og et stort antal lerkarskår. På grundlag af randskårenes form kunne det afgøres, at bopladsen stammer fra den ældre del af romersk jernalder.

Der er mange flere hustomter på stedet, og de fleste ligger dybere nede i jorden. Dersom disse tomter bliver udgravede, vil der sikkert blive gjort betydelig flere fund. Det er meningen, at Nationalmuseet vil fortsætte udgravningen, når museet får tid dertil.

Seminariets lærerkollegium 1964-65

1. række fra venstre:

Statsprøvet musikpædagog Edith Jensen, ansat 1960, klaverspil.
Seminarieadjunkt Anna Andersen, ansat 1961, tysk og fransk.
Seminarie lærerinde Bodil Abrahamsen, ansat 1959, biologi.
Seminarielektor Svend E. Abrahamsen, ansat 1959, biologi.
Seminarielektor Chr. M. Christensen, ansat 1921, tysk.
Seminarieadjunkt Inger Tangsig Christensen, ansat 1956, legemsøvelser og bibelhistorie.
Seminarielektor Ejnar Høgel, ansat 1955, rektor 1956, kristendomskundskab.
Seminarie lærerinde Ester Saarup, ansat 1964, historie og regning.
Seminarielektor Alex. Koch, ansat 1938, fysik.
Seminarielektor Gunner Eriksen, ansat 1945, engelsk.
Seminarieadjunkt Johs. Albertsen, ansat 1958, engelsk.
Seminarielektor Daniel Bitsch, ansat 1963, engelsk og kristendomskundskab.
Seminarie lærerinde Gerda Hauge Nielsen, ansat 1963, tysk.
Seminarieadjunkt Jacob Hauge Nielsen, ansat 1963, matematik og regning.

2. række fra venstre:

Seminarieadjunkt Niels H. Ilsøe, ansat 1959, fysik og matematik.
Timelærer Vad Jensen, ansat 1964, biologi.
Seminarieadjunkt Inge Pedersen, ansat 1961, legemsøvelser og tysk.
Seminarielektor Hanne Christensen, ansat 1947-53 og igen 1959, matematik.
Seminarieadjunkt Villy Christensen, ansat 1959, pædagogik og psykologi samt kristendomskundskab.
Seminarieadjunkt Elisabeth Mortensen Hejbøl, ansat 1961, skolekøkken.
Seminarielektor Johs. Hejbøl, ansat 1924, litteratur.
Seminarieadjunkt Edv. Fonsmark, ansat 1962, pædagogik og psykologi, linie i særundervisning, praktikleder.
Seminarielektor Tage Ringgaard, ansat 1951, sang og musik.

Statsprøvet musikpædagog Grethe Lund Sørensen, ansat 1963, klaverspil.
Seminarieadjunkt A. Tangsig Christensen, ansat 1956, dansk og legemsøvelser.
Seminarieadjunkt Rita Sørensen, ansat 1963, legemsøvelser.
Seminarielektor Ellen Jensen, ansat 1953, håndarbejde.
Seminarieadjunkt H. J. Scheel Andersen, ansat 1963, dansk, historie og dramatik.
Musikpædagog Ellen Gadegård, ansat 1957, klaver- og orgelspil.

3. række fra venstre:

Timelærer Carl Pihl, ansat 1963, biologi.
Seminarielektor Rudolf Møller, ansat 1961, tysk og kristendomskundskab.
Seminarieadjunkt Stig Rosenstand, ansat 1957, historie og geografi.
Seminarielektor Søren Porup, ansat 1947, regning og sang, talepædagog.
Seminarieadjunkt Kaj Jensen, ansat 1963, legemsøvelser.
Seminarieadjunkt Bent Pedersen, ansat 1961, legemsøvelser og historie.
Seminarie lærer Orla S. Jørgensen, ansat 1962, fysik og matematik.
Seminarie lærer Vagn Vinther, ansat 1964, legemsøvelser og geografi.
Seminarieadjunkt C. W. Lebahn, ansat 1962, historie og geografi.
Timelærer Kaj Kingo Sørensen, ansat 1963, skrivning og ungdomslinie.
Seminarie lærerinde Karen Vinther, ansat 1961, dansk.
Seminarieadjunkt Henning Fogde, ansat 1964, didaktik, metodik, ungdomslinie.
Seminarieadjunkt Jørgen Sørensen, ansat 1963, sang og violinspil.
Førstelærer Jens Mikkelsen, fra 1962 leder af Nr. Nissum kommuneskole.
Seminarielektor Poul Skovbakke, ansat 1960, formning og violinspil.
Seminarieadjunkt Mogens Walther, ansat 1956, geografi.

Fraværende, da billedet blev taget:

Musikdirektør A. Tholand, ansat 1955, violinspil.

Nissumske statsanliggender

Ved G. Bitsch (15)

Nørre Nissum seminariums bygninger kom oprindeligt til at ligge på steder, hvor man for øjeblikket fandt pladsen bedst egnet. Måske af denne grund talte man om et Babel – og det navn vandt snart hævd – selv om man også ved brug af dette ord kunne tænke på sprogforvirringen, som gjorde sig gældende. Ikke mindst i skolens yngre år brugtes jævnligt to „sprog“: jysk og rigsdansk.

Ved mortensfesten den 10. november 1905 fik stedet ved en smuk højtidelighed i gymnastiksalen navneforandring fra Babel eller Babylon til Hellas. Ved denne lejlighed udtalte en seminarist: „Skal Hellas være navnet på vort seminarium? Vi unge hellenere må vide, at Hellas er et navn, der stiller den fordring til dets bærer, at store mål haves for øje.

De gamle helleneres ideal var: En sund sjæl i et sundt legeme. De nåede det ikke, som historien viser det; men vi kan nå det. Og derfor fremad hellenere!

Hvorfor går verden så lidt fremad i etisk henseende? Det er i regelen, fordi vi mennesker begynder med andre, næsten ingen med sig selv. I de bevingede ord af Sokrates begyndes ved den rigtige ende: Kend dig selv!“

Til en stat hører både et flag og en nationalsang. Hellas fik snart begge dele. Men hvor skulle disse ses og høres første gang, om ikke det skulle være ved en mortensfest?

Et år var forløbet siden hin 10. november 1905, da Babylons mure sank i grus, og det skønne, frie Hellas rejste sig på ruinerne. Berømtelige dag! Hver gang vor tanke gled tilbage og standsede ved den store mærkedag, fyldtes vi med noget af den begejstringens ild, der den gang luede i vort unge bryst. Derfor holdt vi igen 10. november 1906 årsfest, mindefest, hellasfest – mortensfest.

Disse og lignende tanker besjælede deltagerne, da de skyndte sig at redde et festtegn.

Aftenen forløb på bedste måde. Man nærmede sig slutningen.

Det havde hidtil været en hemmelighed, at festkomitéen ville overraske det unge Hellas med en fødselsdagsgave, et banner, et smukt med ægte hellenske farver og inskription, i midten det lysende sølvhvide kors. Afsløringen fandt sted, medens et af festkomitéens medlemmer holdt en lille tale, hvori han betegnede bannerets hovedfarve, hvidt, som symbol på den fred og renhed, hvormed vi skulle stræbe at smykke os, det blå og røde som troens og kærlighedens farve. Men først ved korset bringes fred og renhed ind i et menneskehjerte, ved dette fremspirer troen og kærligheden.

Et leve udbragtes for banneret.

Banerafsløringen efterfulgtes af festens glansnummer, en af musiklærer *Rønning-Møller* komponeret og af en hellener forfattet fanemarch. Den gjorde stormende lykke og lød prægtig, akkompagneret af violiner, bratsch og klaver. Den måtte gives da capo.

*Nær ved sø og friske vinde,
men bag høje bakkers læ
blomstrer smukt et visdomstræ,
som ej visner nogensinde.
Stolt det peger udad, fremad,
mens det minder: opad, hjemad,
bæv dit blik mod lysets rige!*

*Ungdom, rank og sund og mægtig,
du skal tage slægt ved hånd,
sprede lys og liv og ånd,
give kundskab, dyb og vægtig,
skabe lyst, hvor ingen findes,
være frisk, så det kan kendes:
vi vil frem til lys og lykke!*

*Må i Hellas grunden lægges,
som skal bæve slægten frem;
som skal bæve åndens hjem;
lad da aldrig troen svækkes,
lad os højt da „flaget“ bæve,
lad os bygge til Guds ære;
„Kend dig selv“ vort løsen være!*

At musiklæreren kunne udarbejde så fint et stykke, forbavsede vel ikke så meget. Men hvem havde skrevet teksten, disse smukke, ind-

holdsrige vers, der senere har glædet så mangen „stad- og provinsboer“ og er blevet nationalsang?

Forfatteren, *Wøldike Christensen* (dim. 1907), blev født 1884.

Selv om sangen synes at røbe en moden mands pen, var han dog kun 22 år, dengang han skrev den.

Da han på grund af sygdom måtte gå et år om på seminariet, var han medlem af vandremappen 06. I et af brevene kommer hans kærlighed til Nissum og kammeraterne smukt frem: Blot jeg kunne trykke jer i hånden og sige tak for de dejlige breve. Alle de gamle kære minder fra Nissum fik jeg lejlighed til at gennemleve, og jeg kom til at længes så stærkt efter jer alle, efter seminarietiden, og jeg fik lidt af en trykkende fornemmelse ved hjertekulen. Så måtte jeg ud at trække lidt luft i Kjellerup anlæg.

Han var på den tid ansat ved Kjellerup realskole. Mindet om ham står tydeligt i min erindring, når han fra pulpituret i Kjellerup missionshus sang f. eks. „Sølvsnoren brister dog engang“ for flere hundrede tilhørere. Især husker jeg stilheden under „Mig blegned alle roser“. Enhver var optaget af at få hvert ord og hver tone med.

Allerede 1910 bristede sølvsnoren for ham. På sygelejet sagde han: „Det er længe siden, jeg har bøjet knæ“. Efter ord fulgte handling, og kort efter sov han stille hen. Han blev stedt til hvile på Herlufmagle kirkegård.

Men stadig møder de unge nissumitter i Høllensk Nationalsang ordene:

„Lad os bygge til Guds ære“.

Minutportrætter

HENNING FOGDE, f. 2.8.1932. Lærereksamen fra Silkeborg seminarium 1955. Årskursus i skolebiblioteksarbejde, formning, dansk og svensk. Kursus i bl. a. erhvervsvejledning og orientering. 1955-62 lærer ved Gl. Lindholm skole, Nørresundby. Fra 1958 desuden fast medarbejder ved Religionslærerforeningens Materialecentral. Lærebogsarbejde: Aktiviserende materiale til flere fag, lærebogsserie i kristendomskundskab. 1962-64 viceinspektør ved Bedsted centralskole i Thy. 1.8.1964 ansat ved Nr. Nissum seminarium med undervisning i didaktik og metodik samt linjelæsning i ungdomsundervisning.

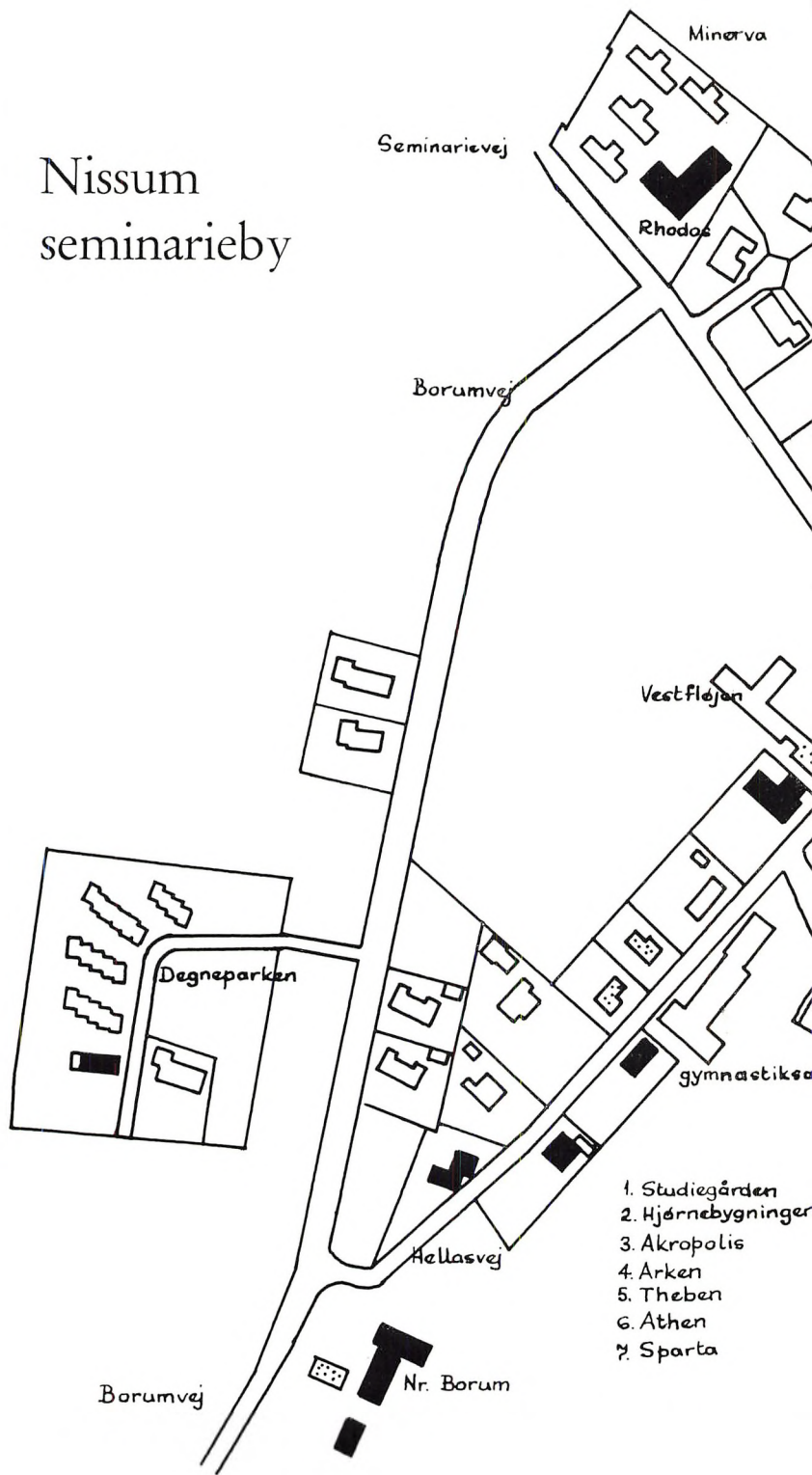
ESTHER SAARUP, f. 9.1.1934 i Hurup, Thy. Realeksamen fra Hurup realskole 1950. Kontoruddannelse 1950-53. Kontorassistent 1953-59. Elev på Den udvidede Højskole i Haslev sommeren 1959 og vinteren 1959-60. Fortsat som skolens sekretær sommeren 1960. Lærereksamen fra Nr. Nissum seminarium 1964. Fra 1.8.1964 ansat ved Nr. Nissum seminarium. Underviser i regning og historie i forberedelsesklasserne.

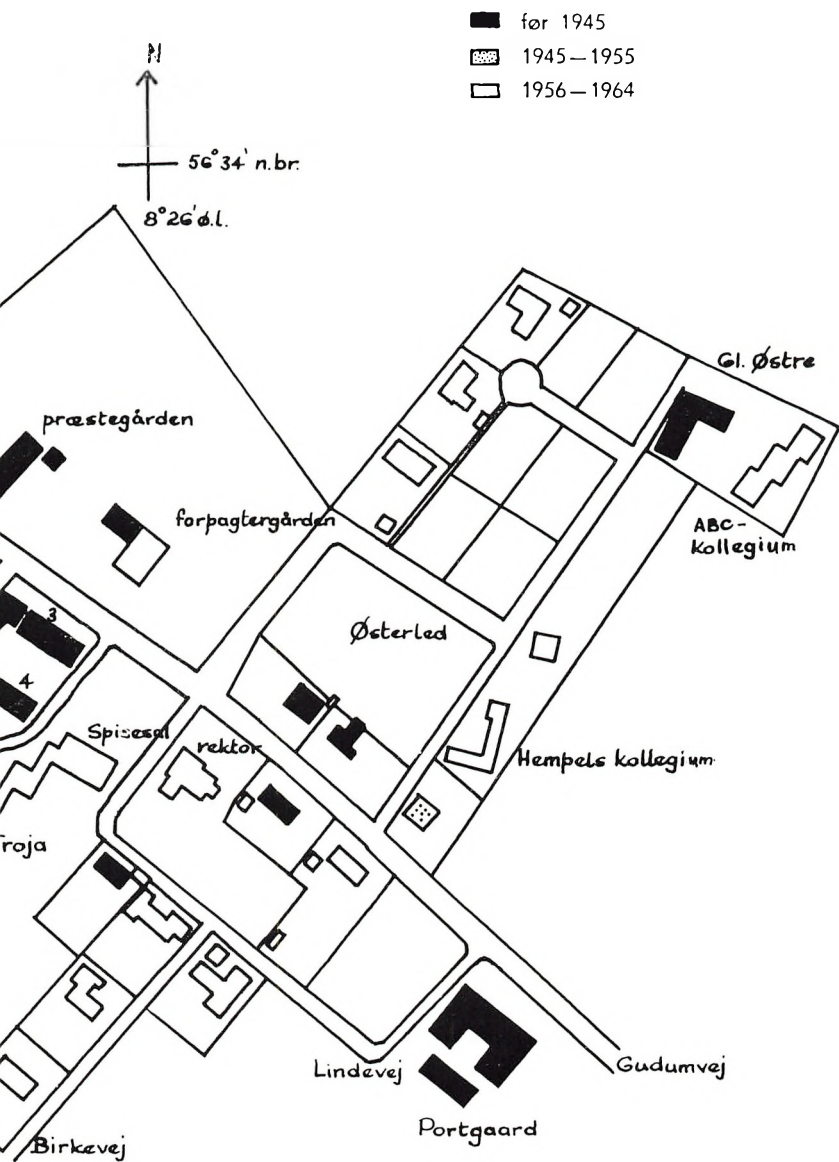

VAGN VINTHER, f. 2.9.1936, søn af sognefoged Alb. Vinther, Thyborøn. Alm. 7. kl. folkeskoleuddannelse. 1951-55 beskæftiget i handelsbranchen (Kosangas). 1955-59 militærtjeneste (sergent). Præp. Nr. Nissum seminarium 1959-60. Lærereksamen samme sted 1964 med geografi og historie som liniefag. Underviser på seminariet fra 1.8.1964 i fagene legemsøvelser og geografi.

Nissum seminarieby

M. Walther 1964.

Oversigt over seminariets udbygning

Ved landsretssagfører Frede J. Stentsøe

Kollegiet Elysium anskaffelsessum		545.704,62	
(pr. m ² ca. 1180 kr.)			
Kollegiet Troja anskaffelsessum		672.309,80	
			1.218.014,42
Opført i h. t. boligstøtteleven 14/4 1955 med stats- lån opr.	903.500,00		
<i>Øvrige udbygning</i>			
ved statslån ved undervisningsministeriets foran- staltning			
1. Undervisningsbygning (bibliotek m. v.)	288.443,33		
2. Gymnastiksalene med birum	555.317,91		
Rektorbolig med gæsteværelser m. v.	262.784,83		
(med fuld udnyttelse i kælder og tagetage ca. 1250 kr. pr. m ² , flademål 212 m ²)			
Undervisningsbygning for fysik, skolekøkken m. v.	1.559.325,71		
Tidl. køb af jord fra Præstegården	25.076,16		
Ombygning af kælder i festsalsbygningen	28.558,42		
Afsluttende anlægsarbejder	247.950,53	2.967.456,89	
Hertil ydet statslån:			
1. Undervisningsbygning	195.000,00		
2. Gymnastiksalene	180.500,00		
Øvrigt	1.542.750,00		
	1.918.250,00		
eller ca. 65 %.			
<i>Endelig udbygning</i>			
1. Økonomibygning I	892.548,00		
(betalt af seminariet)			
Økonomibygning II	1.060.798,00		
	1.953.346,00		
Statslån hertil indstillet af undervisningsmini- steriet 1.087.010 kr. (ca. 56 %)			
At overføre	1.953.346,00	4.185.471,31	

	Overført	1.953.346,00	4.185.471,31
2. <i>Biologbygning</i>			
Principprojekt efter licitation og overslag beregnet til		1.420.000,00	
(inds. 6/3 d. å.)			
3. <i>Festsalsbygning</i>			
Endeligt projekt efter licitation og overslag beregnet til		1.037.065,32	
(endnu ikke indsendt efter seneste omarbejdelse)			
4. <i>Resterende terrænarbejder</i>			
Efter licitation og overslag beregnet til	720.488,00		
(endnu ikke indsendt)			5.130.899,32
Samlet udbygning herefter			9.316.370,63
bortset fra prisstigninger			
<i>Statslån ialt i seminariet</i>			
I h. t. boligstøtteleven	903.500,00		
Indestående lån fra 1895	5.000,00		
Engangsbevilling til indkøb af undervisningsmidler	157.500,00	1.066.000,00	
(Restgæld 136.116,76 kr.)			
Bevilget og udbet. gennem undervisningsministeriet (ca. 65 %)	1.918.250,00		
Til økonomibygningen, indstillet af ministeriet (ca. 56 %)	1.087.010,00		
Forventet statslån til endelig udbygning (2, 3 og 4) ca. 60 % af 3.177.553,32 kr. eller ca.	1.900.000,00	4.905.260,00	
Statslån ialt		5.971.260,00	

Dimission 17. juni 1964

Sameksistens — i evigheden?

Tale af rektor E. Høgel

Kære dimittender, kære gæster og lærere.

Denne tiltale, skal De vide, er ikke tom form for mig på en festdag. Det strenge og opløftende ved vor gerning her har meget tilfælles med de naturbetingede forhold i et hjem. Når børnene vokser op til modenhed og selvstændighed, forlader de som fugleunger reden og bygger for sig selv. Eller – for at bruge et andet billede – løsner sig som æbler, der langsomt modnes, gradvist, men nødvendigt fra kvisten. Naturnødvendigt, livsnødvendigt – men alligevel vemodigt-smerteligt, skønt det er målet. Vi, som arbejder her for jer og med jer, kommer til at holde af jer, og det skal siges ligeud, at det gælder også de tre klasser her. Vi mener ikke dermed at tage noget som helst fra jeres hjemms førsteret naturligvis, selvom det kan gå så vidt, som en af jer selv udtrykte det en dag: Det bliver strengt ikke at høre til her mere. Vi er lige ved at høre mere til her end hjemme! Mon ikke hjemmene sammen med os vil kunne vurdere sådan en lille, øjeblikkelig overdrivelse med fælles glæde? Jo mere elever og lærere arbejder sammen, jo ubehageligere er skilsmisens vacuumagtige følelse. Jeg røber vist ingen hemmelighed, når jeg siger, at især har jeres linjelærere i den senere tid sukket over den tilstundende afsked. 5 år er også en stor del af et menneskes ungdomstid, så når vi i dag siger: „Kære dimittender“ er det ikke et følelsesudbrud efter 14 dages fælles lyksalighed i en sommerlejr. Nej, vi kender godt hinandens svagheder, så blåøjetheden har ringe kår. Men når jeg nu om lidt vil prøve på at sige jer et alvorsord, kan I altså trygt vide, at det ikke er et æselspark til sidst, som I ikke kan få tid til at reagere på, men et forsøg ud af medhu.

Og: Kære gæster – det vil nok, som sagen ligger, være det samme som: Kære forældre. Ja, for vi regner virkelig i det daglige med hjemmene bag os. Vi véd af oplevelser, at der er ikke så få hjem, der følger deres børn her i forbøn. Vi prøver at huske også jer i hjemmene bag elevflokkens i forbøn, og så er forbindelsen allerede etableret. Kun

uerfarne kan tro, at en sådan forbindelse blot er urealistisk, religiøs snak – så sandt Gud lever. Selvom I derfor på en vis er os ret ukendte, er I os dog i denne forstand kendte. Det giver varme, trykthed, glæde og fællesansvarlighed. Og når I så i løbet af dagen af jeres børn får prikket de enkelte personer ud blandt lærerne på figurgalleriet her med de rigtige navne, som måske ikke altid vil kunne eftervises på de pågældendes dåbsattest, vil I nikke genkendende: „Nå, sådan ser han eller sådan ser hun ud!“ – og så er ringen sluttet på endnu et punkt. For det er så dejligt at kunne følge sit barn på dets egne stier, ikke?

Når jeg så skal til det, der for mig i dag er sagen, har jeg valgt at gøre noget, som er meget forbudt i ethvert folkeligt foredrag. Jeg véd det af dyr erfaring. Jeg vil læse op af en bog, en stump af et kapitel, der hedder „Sameksistens“.

Han var døbt Samson og født træ. Med platfødder. Enhver kan se, det er en streng kombination. Derfor vil enhver også undskyldte ham, når jeg siger, han ikke var en god lærer. Han havde fortalt „dem“ om Noah. „Dem“ var 40 brune unger et sted i Afrika med punktum som næse og fnat imellem fingrene. Det med fnatten skammede de sig ikke over. For det første vidste de ikke, hvad det var at skamme sig, og for det andet var de bare 6–7 år. Børnene kom op fra landsbyerne på bjerget. Svalerlandsbyerne. Hytterne klinede sig til bjergafsætterne som svalereder – brunt ler og meget strå. Når solen med sine gyldne fingre trak nattens tæppe væk fra rederne, så sendte byerne deres svalerunger nedad bjerget til skolen i dalen. Så'n nogle små unger uden tøj på, og som bare vaskede sig omkring øjnene – resten forblev gråbrunt.

Disse børn var det, som nu havde hørt om Noah. „Nu skal vi dramatisere det“, sagde læreren tungt. Nå, det er vel sin sag at sætte en syndflod i scene midt i tørtiden! Børnene myldrede ud af klasseværelset. De råbte op. De ville allesammen være Noah. Endelig blev Kuskeri valgt. Han kløede sig i siden og grinede tandløst. Samson sukkede træet og så bort.

Kuskeri fandt et bræt. Arken naturligvis. Noah med frue og sønner og svigerdøtre kunne lige stå der, når de stod tæt bag ved hinanden. Dyrene sprang man over. De var „et sted“. Færdig med dem. Kammeraterne var folket, der skulle drukne. Kuskeri peb af forventning og borede tæerne ned i sandet ved arkens kant.

„Nu kan du begynde“, sagde Samson langsomt og satte sig – i skyggen. Noah vandrede salig og nøgen hen til kammeraterne, strakte armene ud og råbte: „Omvend jer – omvend jer!“ Folket klumpede sig sammen og råbte: „Vi vil ikke!“ Bølger af alvor gik hen over

Noah's ansigt, og med dyb stemme advarede han dem, da „I ellers må drukne“. Alvoren forplantede sig til flokken. De glemte tid og sted, kneb øjnene sammen og svarede bredt, at „det forholdt sig med den ting at omvende sig på den måde, at man selv måtte om det – nemlig!“

Så var det, Elihu trådte frem. Han kom fra landsbyen øverst på bjerget. Det var en lang vej. Fuld af sten. Det var ikke lutter sjov for ham at gå i skole.

Hvorfor skulle man druknes af det? Han sank en klump, trådte frem og sagde hurtigt: „Jeg vil gerne omvendes. Jeg vil ikke druknes . . .“ Noah's øjne udvidede sig. Hans mund blev stram. Det var en pinlig situation. Nu var det hele lige så godt, og så kom den unge og ødelagde det hele. Desuden var der heller ikke plads til ham i arken . . .

Noah gav Elihu et ordentlig slag i brystet og fortalte ham i et par kraftige vendinger, at han var en tarvelig og dårlig kammerat, og at han havde vær's god at finde sig i at blive druknet! Elihu tumlede bagover og forsvandt bag kammeraterne. Hans øjne flakkede, og han bed sig nervøst i tommelfingeren. Han var ikke helt klar over, hvorfor Noah var blevet vred. Han ville jo bare reddes, og han var så lille – han kunne godt stå på det yderste af arken, hvis han bare måtte . . .

Da klokken ringede, gik børnene ind i klassen. Noah med familie holdt hinanden om halsen. De lo højt og retfærdigt. Kammeraterne kom bagefter i klynger. Allerbagest kom Elihu. Han slæbte på arken. Det havde læreren sagt, han skulle gøre, „for du var lige ved at ødelægge det hele for kammeraterne!“ Det var et tungt bræt. Der tegnedes striber efter ham i sandet. Noget efter, klassen var kommet ind, baksede Elihu med brættet. Da han endelig kom ind, var han våd af sved og skam. Han så ned i bordet hele timen.

Det var den første gang, barnet Elihu lærte lektien om forskellen på dem, som hører til i arken, og dem, som ødelægger det hele, når de spørger, om der også er plads for andre.

Gurli Vibe Jensen har med dette rids sit helt lovlige ærinde at røgte i jubilæumsskriftet fra Statens Seminarium for Småbørnslærerinder i Vejle. Hun påpeger den medmenneskelige forpligtelse til sameksistens på tværs af raceskel. Det er helt i orden, men jeg vil tillade mig at bruge den til helt andre formål.

1) Kunne den f. eks. ikke tjene som skræmmebillede på den misforståelse at holde skole for skolens skyld. Arbejdet imod denne snylter på pædagogikkens træ er ikke af ny dato. Men i en tid, hvor vist alle lande i den vestlige verden arbejder ihærdigt med fornyelse, ud-

videlse og nyskabelser på pædagogisk hold, må jeg nok have lov at påpege denne skadeplante, som dræber livet.

2) Den har for det andet en fødekilde, denne snylteplante, som jeg oprigtigt afskyr – mest måske fordi jeg ikke er skoletekniker af opdragelse. Den består i, at man får fat på en undervisningsteknisk god idé som f. eks. stakkels lærer Samsons dramatisering. Man forelsker sig i midlet, så man kører fejl af målet, dræber livet. Jeg har ved lejlighed skudt på forskellige gode undervisningsidéer, som misbruges her og der, fordi læreren er så glad ved sit system, føler sig tryk, fordi han føler sig med på noderne, men livet og børnene sygner væk. Hvad der er godt for en smed, kan slå en skrædder ihjel. En middelmådighed bliver altså ikke et geni ved at lade håret vokse og smide slipset. Jeg skal ikke trætte med dette emne i dag, da det her er en biting i forhold til mit hovedærinde. I De forenede Nationers erklæring om barnets menneskerettigheder af 1959 hedder det: „Barnets tarv skal være rettesnor for dem, der er ansvarlige for dets opdragelse og vejledning“. Det er vist uimodsigeligt og tilstrækkeligt. Barnets tarv er da først i underviseren at møde et menneske, ikke en mekaniker, men selvfølgelig et menneske, som elsker og som kan sit håndværk og som følger med i dets udvikling.

3) Men hvad er så barnets tarv i det af lærer Samson foranstaltede Noah-drama? En indlæring af stoffet i 1. mosebogs kap. 6-9? Eller den sandhed af guddommelig natur, at Gud er god og barmhjertig mod den, der beder ham derom, ja, undertiden mod flere endnu, om hans godhed bare kunne lede dem til omvendelse. Eller kunne man, som hr. Samson så den udvikle sig fra sit skyggefulde kateder, måske i det tilfælde være brugt til begge dele? Vil dog ikke det sidste være en livsnødvendighed, for den lærer, der selv vises barmhjertighed? Noah i denne afrikanske ark optræder jo som Jonas i Ninive, da byen ikke blev slettet ud prompte, eller som kolerikerne Jakob og Johannes i Luk. kap. 9. De blev vist til rette med de ord: „*I ved ikke, af hvad ånd I er. Thi Menneskesønnen er ikke kommet for at ødelægge menneskeliv, men for at frelse dem*“. Så er kolerikerne hjulpet på plads under Guds formålsparagraf. Og hvis De en dag tager Dem tid til at læse dette kap. hos Luk. til ende, det er blot 6 vers, skal De se, hvordan Herren dernæst hjælper *sangvinikeren*, så *melankolikeren* og endelig *flegmatikeren* på plads – ind under samme formål: Hans barmhjertige frelse. I så stor en flok dimittender, som her er, er nok alle disse typer repræsenterede i en masse variationer. Hver har sin lysside og sin mørkeside. Skaberen kender bedst selv sin skabning – og vi må alle se efter bedste evne at frugtbargøre vort pund og holde vore

unoder i ave. Men ligegyldigt hvilken mennesketype, man psykologisk hører til, evnemæssigt er anbragt i, så er målet det samme: Frelsen og forkyndelsen af Guds barmhjertighed. Er det dog ikke det altoverskyggende for den, der således arbejder under evighedens perspektiv – og ikke blot under humanismens horisont, der kun går fra undfangelse til grav. Et liv og en gerning under dette evighedsperspektiv er det centrale for os på dette seminarium. Det ved I, og det vil jeg gerne alvorligt minde jer om endnu en sidste gang, for det er ganske sikkert, at masser af påvirkninger fra skolebetænkninger, lærebøger, radio, fjernsyn og hele tidsånden hellere end gerne vil lede jer væk fra det. Og man kan jo ikke bebrejde f. eks. dr. Hoffmeyer (ja, undskyld at jeg nævner det) hans udsendelse i fjernsynet det bitterste? Eller kan man? Pædagogisk var den god og ud fra human etik ansvarsbetonet og renfærdig. Og så *tørster* man ligefrem umiddelbart efter at få dette spørgsmål om kønslivets etik – som alt andet i livet – ind i evighedens luft og give det evighedens smag. Så kommer dog først alt på rette plads. Men – det er jo kun en skælm, der giver mere, end han ejer.

Eller: Jeg læste i en måned jeres lange og gode besvarelser på spørgsmålet om dåben. En del af jer citerede dåbsbefalingen forkortet: Døb og lær! Som var etablering af et discipelforhold til Kristus foruden en dåbssag en læresag, en skolesag, og ikke en livssag, fordi det ikke hedder: Undervis dem, men lær dem *at holde* alt, hvad jeg har befalet eder. Jeg er overbevist om, at denne nyrationisme hos jer var en tankeløshed i en eksamensopgave, men det, der interesserer mig er, at jeg mener, den er tidstypisk. Dels for jeres erhverv og dels for jeres alderstrin. Luk dog ikke denne form for humaniserende skolerationalisme ind på hellig grund, så I praktiserer den i børneverdenen. Om det også lykkes en lærer Samson gennem dramatiseringen at få Noah-historien sat fast, ja, den hele dogmatiske frelsesorden, men Herren siger: *Eders bus lades eder øde* – hvad var så vundet ved det? Hjælper det nogetsemhelst, at man kan hele køreplanen udenad, når man altså kom for sent til toget? Kristendom er jo dog et heltidsengagement for hjerte, liv og levned under evighedsperspektiv. Og under de vidunderlige ords forjættelse til lys og tryk glæde: *Se, jeg vil være med jer alle dage indtil verdens ende*. Og endelig lader lærer Samson Elihus omvendelse aldeles overse! Ja, men det var jo da også kun en bitte drengs skrækudbrud. Ja, og så ynkelige er vist de fleste omvendelser, og ikke desmindre gør Gud brug af en del af dem, forstå det, hvo der kan. Omvendelsen kan jo dog være et forsøg på at give Gud både ret og ære. Kaj Munk mente, at som Jesus har udstedt indbydelsen til sit rige, så er ingen mere for små, men adskillige vel for store til at gå derind.

Se, det vil humanismen næppe kunne forstå, ligesom den hverken kan lide omvendelsesforkyndelse eller begribe evighedens fortabelsesangst. Den har jo ikke set Gud, et glimt af hans herlighed. Hvor kan den så blive fortvivlet over fortabelsen bort fra Ham? Vore gode materielle kår bærer – ligeså meningsløst nu som forhen – en tendens i sig til den forkælelse, at alt drejer sig om mit velvære i st. f. om Guds ære. Mon ikke det er typisk, at man på engelsk bruger det samme ord for forkæle og for ødelægge? Ødelæggelsen rettes mod sansen for Guds rige, hans herlighed, omvendelsens nødvendighed og fortabelsens mulighed. Man orker ikke krigen for freden i Gud. Evangeliet om sameksistens på jorden råbes med human tunge ud fra alle tage for tiden, men krigen for gennem omvendelsens ydmygelse at beredes for at modtage Guds nådegave: Hans helliges samfund nu og evigt, har vel næppe de bedste dage i en tid med velvære under den horisont, der lukker sig med solnedgangen?

Jeg har dette ønske for jer, at I ikke vil nøjes med at lade jer glide med på tidens strøm både i jeres personlige liv og i jeres arbejde med børnene, men at evigheden må danne jer og bære jer. Lykke til.

A

Forreste række fra venstre: Maren Balle, Ruth Finnerup, Karen Marie Jensen, gift Hagensen, Lisbeth Krüger, Gudrun Jensen, Marie Vandal, fru rektor Høgel, rektor Høgel, Esther Marie Jensen, Else Schjødt Larsen, Tove Christensen, Lillian Sørensen, Inga Houkjær.
 Mellemste række fra venstre: Adjunkt Tangsig Christensen, fru Tangsig Christensen, Elise Marie Havkær Nielsen, f. Troelsen, Henry Lykkegaard, Asger Christensen, Arne Berg Jensen, Svend Sandfeld Christensen, Agner Andersen, Olaf Thastum, Tage Holmgaard, Annelise Madsen, f. Henriksen.
 Bageste række fra venstre: Svend Hagensen, Jens Grønne, Niels Erik Nielsen, Hans Anton Thomsen, Jens Ole Tolsgaard, Arne Iversen, Tage Øe, Gunnar Olesen, Ib Noe, Regner Frank Madsen, Henning Madsen, Bent Terkildsen.

Årets dimittender

Ved lektor Søren Porup (47)

A

- Andersen, Agner*, f. 29.3.1938, i Rønde, Randers amt, søn af lærer J. C. Andersen, Lundenæs, pr. Skjern. På jordomsejling med Ø. K.
- Balle, Maren Kirstine Østergaard*, f. 14.5.1941 i Thisted, Thisted amt, datter af lærer Torsten Balle, Torsted, pr. Thisted. Ansat i Esbjerg.
- Christensen, Asger Eigil*, f. 10.6.1941 i Tversted, Hjørring amt, søn af landm. Jakob Christensen, Stokdal, pr. Sindal. Soldat.
- Christensen, Svend Sandfeld*, f. 30.8.1940 i Assing, Ringkøbing amt, søn af gårdejer J. C. Sandfeld Christensen, Assing, pr. Kibæk. Ansat i Struer.
- Christensen, Tore*, f. 7.12.1940 i Burkal, Tønder amt, datter af gårdejer Svend Christensen, Burkal, pr. Bylderup-Bov. På jordomsejling med Ø. K.
- Finnerup, Ruth Schjerning*, f. 18.10.1941 i Sdr. Bork, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Oskar Finnerup, Hennebjerg, Nr. Nebel. Ansat i Sdr. Felding.
- Grønne, Jens Thøger*, f. 13.4.1941 i Struer, Ringkøbing Amt, søn af forstander Knud Grønne, Optagelsehjemmet, Struer. Soldat.
- Hagensen, Svend Mejlvang*, f. 24.7.1940 i Tårs, Hjørring amt, søn af damefrisør Anna Hagensen, Tårs. Ansat i Koldby, pr. Hørdum.
- Henriksen, Annelise*, gift *Madsen*, f. 6.12.1941 i Struer, Ringkøbing amt, datter af bogholder M. Chr. Henriksen, Struer. Ansat i Blegind, pr. Hørning.
- Holmgaard, Tage*, f. 27.8.1936 i Vejen, Ribe amt, søn af gårdejer A. Chr. Holmgaard, Enemærke, Vojens. Soldat.
- Houkjær, Inga*, f. 2.3.1940 i Skalskør, Sorø amt, datter af kordegn Christian Houkjær, Hobro. Ansat i Odder.
- Iversen, Arne*, f. 14.4.1941 i Tarm, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Jens K. Iversen, Engsig, Skjern. Soldat.
- Jensen, Arne Berg*, f. 4.5.1941 i Vind, Ringkøbing amt, søn af lærer J. Berg Jensen, Vind. Soldat.
- Jensen, Ester Marie*, f. 20.3.1942 i Århus, Århus amt, datter af møbelhandler E. Jensen, Bjerringbro. Ansat i Nykøbing M.
- Jensen, Gudrun*, f. 4.11.1936 i Øster Snede, Vejle amt, datter af gårdejer N. Chr. Jensen, Øster Snede, pr. Løsning. Ansat i Nykøbing M.
- Jensen, Karen Marie*, gift *Hagensen*, f. 17.7.1941 i Vemb, Ringkøbing amt, datter af slagtermester J. Chr. Jensen, Vemb. Ansat i Koldby, pr. Hørdum.
- Krüger Topolinski, Elisabeth*, f. 30.9.1941 i Bøvling, Ringkøbing amt, datter af blikkenslagerm. Hugo Krüger, Lemvig. Ansat i Aalborg.
- Larsen, Else Schjodt*, f. 1.9.1941 i Jelling, Vejle amt, datter af gårdejer Jørgen Larsen, Baggesholm, Jelling. Ansat i Rødding.

- Lykkegaard, Henry Kristian*, f. 16.9.1925 i Sdr. Onsild, Randers amt, søn af fhv. bogholder N. P. C. Christensen, Sdr. Onsild. Ansat i Snæbum, pr. Hobro.
- Madsen, Henning*, f. 22.4.1941 i Gaurslund, Vejle amt, søn af landmand Arthur Madsen, Sellerup Skov, Brejning. Soldat.
- Madsen, Regner Frank*, f. 9.1.1938 i Nr. Vium, Ringkøbing amt, søn af landmand Holger Madsen, Bregninggaard Mark, Spjald. Ansat i Sunds.
- Nielsen, Niels Erik*, f. 1.6.1934 i Veddem, Aalborg amt, søn af gårdejer Ejner Mar. Nielsen, Mejlbj, pr. Arden. Ansat i Gøttrup, pr. Fjerritslev.
- Noe, Ib*, f. 18.7.1941 i Nr. Nissum, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Jakob Noe, Portgård, Nr. Nissum. Soldat.
- Olesen, Gunnar Lindholm*, f. 3.5.1941 i Hygum sogn, Ringkøbing amt, søn af arbejdsmand Ejnar Olesen, Hygum, pr. Klinkby. Ansat i Skjern.
- Sørensen, Lilian*, f. 25.3.1942 i København. Børnehjemmet, Brødballe, pr. Vejle. Ansat i København.
- Terkildsen, Bent Fogb*, f. 26.11.1940 i Grurup, Thisted, søn af landmand Andreas Terkildsen, Hurup. Soldat.
- Thastum, Olaf*, f. 25.2.1935 i Kristrup, Randers, søn af billedskærer Ragnar Thastum, Kristrup. Ansat i Snejbjerg.
- Thomsen, Hans Anthon*, f. 13.5.1938 i Sdr. Vium, Ringkøbing amt, søn af landmand Viggo Thomsen, Sdr. Vium. Ansat i Bording.
- Tolsgaard, Jens Ole*, f. 21.7.1940 i Vejrum, Ringkøbing amt, søn af landarbejder Niels Tolsgaard, Askov. Ansat i København.
- Troelsen, Elise Marie*, gift *Harkær Nielsen*, f. 20.4.1941 i Ryde sogn, Ringkøbing amt, datter af gartner Chr. Troelsen, Holstebro. Ansat i Holstebro.
- Vandal, Marie*, f. 12.5.1941 i Billum, Ribe amt, datter af gårdejer Oskar Vandal, Tarp, pr. Billum. Ansat i Ringkøbing.
- Øe, Tage*, f. 17.6.1941 i Engbjerg, Ringkøbing amt, søn af førstelærer Kristian Øe, Ølby, pr. Struer. Soldat.

B

- Andersen, Bente Kjærgaard*, gift *Kristiansen*, f. 16.8.1941 i Stagsted, Hjørring amt, datter af landmand Knud Andersen, Stagsted mark, Hjallerup. Ansat i Ellidshøj.
- Christiansen, Tove*, gift *Thomsen*, f. 7.12.1941 i Vandborg, Ringkøbing amt, datter af gårdejer David Christiansen, Vandborg. Ansat i Bording.
- Euggaard, Jørgen*, f. 2.7.1940 i Thisted, Thisted amt, søn af uddeler H. Enggaard, Hillerslev. Soldat.
- Falsig, Lillian*, gift *Berg Jensen*, f. 6.6.1941 i Bækmarksbro, Ringkøbing amt, datter af snedkermester Gunnar Falsig, Holstebro. Ansat i Aulum.
- Gadegaard, Mette Elisabeth*, gift *Riis-Jensen*, f. 14.10.1935 i Sønderbjerg, Thisted amt, datter af enkefru Karen Gadegaard, Sønderbjerg, pr. Uglev. Ansat i Struer.
- Grøn, Johannes*, f. 28.5.1934 i Nr. Onsild, Randers amt, søn af kirkebetjent Chr. Grøn, Nr. Onsild. Ansat i Thorsø.
- Hansen, Else Margrethe*, gift *Jørgensen*, f. 22.9.1940 i Spjarup, Vejle amt, datter af fhv. gårdejer Hans Ole Hansen. Ansat i Hegnsvig.
- Harden, Bente Ingelise*, f. 22.8.1941 i København, datter af medhjælperke Sigrid Harden, Holstebro. Ansat i Vanløse.
- Jensen, Dagmar Marie*, gift *Jakobsen*, f. 20.4.1940 i Feldborg, Ringkøbing amt, datter af skovløber Anders Jensen, Herrup. Ansat i Hegnsvig.
- Jakobsen, Jakob*, f. 4.8.1937 i Gudum sogn, Ringkøbing amt, søn af landmand Mads P. Jakobsen, Gudum, pr. Bur. Ansat i Skrødstrup v. Mariager.
- Jakobsen, Villy Benjamin*, f. 4.6.1937 i Borris, Ringkøbing amt, søn af arbejdsmand Henry E. Jakobsen, Dalager, pr. Borris. Ansat i Hegnsvig.
- Jensen, Mette Margit*, gift *Christensen*, f. 3.1.1940 i Vejrup, Ribe amt, datter af afd. gårdejer Marius K. Jensen, Vejrup. Ansat i Nr. Nissum (kommuneskolen).
- Jørgensen, Ellen Kornum*, gift *Lund*, f. 25.9.1941 i Hvalpsund, Aalborg amt, datter af mejeriejer Poul Chr. Jørgensen, Hvalpsund. Ansat i Brønderslev.
- Kruse, Kristian Holger*, f. 3.10.1933 i Mejls, Ribe amt, søn af gårdejer Anders Kruse, Mejls, Varde landsogn. Ansat i Lintrup.
- Lund, Flemming*, f. 30.8.1941 i Gullestrup, Ringkøbing amt, søn af landmand Søren Lund, Gullestrup, pr. Herning. Soldat.
- Madsen, Kurt*, f. 29.12.1938 i Hodsager, Ringkøbing amt, søn af pensionatejer Ingemann Madsen, Fredericia. Ansat i Lemvig.
- Madsen, Poul Erik*, f. 12.3.1938 i Gærum, Hjørring amt, søn af husmand Aage Madsen, Damsgård, Guddal, Frederikshavn. Ansat i Bækmarksbro.
- Markussen, Karen Elisabeth*, f. 22.6.1941 i Vesterbølle, Viborg amt, datter af gårdejer Niels Markussen, Vesterbølle, pr. Gedsted. Ansat i Ans by.
- Nielsen, Niels Stokholm*, f. 20.5.1940 i København, søn af malermester Aron Johannes Nielsen, Hurup, Thy. Soldat.
- Olesen, Lis*, gift *Jakobsen*, f. 24.11.1940 i Marie Magdalene, Randers amt, datter af gårdejer Aksel Olesen, Marie Magdalene, pr. Ryumgård. Ansat i Skrødstrup v. Mariager.

B

Forreste række fra venstre: Mette Margit Jensen, gift Christensen, Karen Elisabeth Markussen, Lilian Falsig, gift Berg Jensen, Bente Harden, Ellen Lund, f. Jørgensen, fru rektor Høgel, rektor Høgel, Bente Kjærgaard Andersen, gift Kristiansen, Tove Christiansen, gift Thomsen, Inger Marie Rønn-Nielsen, Mette Riis Jensen, f. Gadegård.

Mellemste række fra venstre: Adjunkt Stig Rosenstand, Lis Jakobsen, f. Olesen, Else Margrethe Jørgensen, f. Hansen, Inge Winkel, f. Hansen, Karen Margrethe Poulsen, Esther Saarup, Dagmar Jakobsen, f. Jensen, Villy Jakobsen, Henning Emil Pedersen, Johannes Grøn, Chr. Søb Pedersen, Peter Bitsch Pedersen, Niels Jørgen Reuschenbach.

Bageste række fra venstre: Bo Trelborg, Jakob Jakobsen, Jørgen Enggaard, Vagn Kjellberg Pedersen, Flemming Lund, Vagn Vinther, Holger Kruse, Hans Ejnar Sørensen, Aage Ringgaard, Poul Erik Madsen, Kurt Madsen, Knud Erik Thomsen, Niels Stokholm Nielsen.

- Pedersen, Christian Søs*, f. 11.12.1937 i Nors Havreland, Thisted amt, søn af landmand Niels Kr. Pedersen (Søs), Nors Havreland, Thy. Ansat i Ræhr v. Thisted.
- Pedersen, Henning Emil*, f. 2.8.1939 i Herning, Ringkøbing amt, søn af købmand Emil Pedersen, Herning. Soldat.
- Pedersen, Peder Bitsch*, f. 29.7.1936 i Hørup, Viborg amt, søn af gårdejer Jens Pedersen, Vinderslev, Kjellerup. Ansat i Lemvig.
- Pedersen, Vagn Kjellberg*, f. 4.7.1940 i Tinbæk, Viborg amt, søn af gårdejer A. Kjellberg Pedersen, Mammen, pr. Bjerringbro. Soldat.
- Poulsen, Kaven Margrethe*, f. 2.5.1937 i Fur, Viborg amt, datter af lærer Johannes Poulsen, Hvirp skole, Fur. Ansat i Lemvig.
- Reuschenbach, Niels-Jørgen Alstrup*, f. 27.9.1941 i Kleve, Rhinlandet, søn af grosserer Josef Reuschenbach, Kleve i Rhld. Soldat.
- Ringgaard, Aage Erik*, f. 12.11.1940 i Ø. Vandet, Thisted amt, søn af depotarbejder Peter Ringgaard, Ø. Vandet. Soldat.
- Rønn-Nielsen, Inger Marie*, f. 1.1.1941 i Rom, Ringkøbing amt, datter af gård-ejer Kr. Rønn-Nielsen, Rom, pr. Lemvig. Ansat i Døvling v. Kibæk.
- Sørensen, Hans Ejnar*, f. 12.5.1940 i Farris Gåskær, Vejle amt, søn af lærer M. P. Sørensen, Nr. Nissum. Ansat i Thorsminde.
- Saarup, Ester*, f. 9.1.1934 i Hurup, Thisted amt, datter af gårdejer Jens Saarp, Ettrup, pr. Hurup Thy. Ansat i Nr. Nissum (seminariet).
- Thomsen, Knud Erik*, f. 16.11.1933 i Snedsted, Thisted amt, søn af snedker-mester Niels Chr. Thomsen, Snedsted. Ansat i Outrup på Mors.
- Trelborg, Bo Jensen*, f. 18.11.1941 i Resen, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Jens Trelborg, Resen, pr. Struer. Soldat.
- Vinkel, Inge Bruun*, f. Hansen, f. 8.7.1941 i Torrild, Århus amt, datter af gård-ejer Aksel Hansen, Torrild, Odder. Ansat i Lemvig.
- Vinther, Vagn*, f. 2.9.1936 i Thyborøn, Ringkøbing amt, søn af sognefoged Alb. Vinther, Thyborøn. Ansat i Nr. Nissum (seminariet).

C

Forreste række fra venstre: Hanne Korsholm, Helle Smidt Berg, Inge Norup Jakobsen, gift Simonsen, Tove Billeskov, Grethe Meldgaard Nielsen, Inger Henriksen, gift Madsen, fru rektor Høgel, rektor Høgel, Anna Sofie Kjær, Tove Sørensen, gift Vindelev, Esther Thunbo, f. Kristensen, Ellen Kirkeby.
Mellenste række fra venstre: Adjunkt Bent Pedersen, Kirsten Larsen, gift Christensen, Ane Margrethe Stokholm Nielsen, f. Bjerregaard, Grethe Vangsgaard, Inger Lise Jensen, gift Nyborg, Svend Aage Bjerring, Jens Otto Mose, Iver Jørgensen Iversen, Svend Erik Strøm, Jens Jørgen Aunsholt, Erhardt Emanuel Hougesen, Egon Lund Larsen, Harald Thunbo.
Bageste række fra venstre: Jørgen Christian Andersen, Finn Thougard, Frits Vestergaard, Knud Havkær Nielsen, Villy Mølby Rasmussen, Knud Elkjær Larsen, Hans Jørn Jensen, Laurits Kristian Sørensen, Erik Koch, Peder Baunsgaard Jakobsen, Niels Jørgen Fabricius Hansen, Jens Henning Kristensen, Robert Frank Simonsen.

C

- Andersen, Jørgen Christian*, f. 31.5.1940 i Kvie, pr. Ansager, Ribe amt, søn af gårdejer Christen Andersen, Kvie, pr. Ansager. Soldat.
- Aunsholt, Jens Jørgen Kr. Hald*, f. 14.12.1939 i Aulum, Ringkøbing amt, søn af overlærer P. J. Aunsholt, Herning. Ansat i Herning.
- Berg, Helle Smith*, f. 26.4.1941 i Holstebro, Ringkøbing amt, datter af syerske Anna Smith Berg, Struer. Ansat i Struer.
- Billeskov, Tore*, f. 4.5.1941 i Lyngs, Thisted amt, datter af lærer P. Billeskov, Hvidbjerg.
- Bjerregaard, Ane Margrete*, gift *Stokholm Nielsen*, f. 10.7.1941 i Jegindø, Thisted amt, datter af fisker N. Chr. Bjerregaard, Jegindø, pr. Hvidbjerg. Ansat i Hvidbjerg.
- Bjerring, Svend Aage*, f. 18.12.1920 i Mammen, Viborg amt, søn af togfører N. S. Madsen, Randers. Ansat i Herning.
- Hansen, Niels Jørgen Fabricius*, f. 15.6.1941 i Nr. Nissum, Ringkøbing amt, søn af gartner Fabricius Hansen, Nr. Nissum. Soldat.
- Henriksen, Inger Anine*, gift *Madsen*, f. 4.9.1941 i Bording, Ringkøbing amt, datter af lærer J. P. A. Henriksen, Snejbjerg v. Herning.
- Hougesen, Erhardt Emanuel*, f. 13.7.1921 i Nørager, Randers amt, søn af enkefru Inger Marie Hougesen, Trampelse, Vivild. Ansat i Ålestrup.
- Iversen, Iver Jørgensen*, f. 27.10.1941 i Sottrup, Tønder amt, søn af gårdejer Martin Iversen, Sottrup. Soldat.
- Jakobsen, Inge Norup*, gift *Simonsen*, f. 7.2.1942 i Holstebro, Ringkøbing amt, datter af kommuneassistent M. Norup Jakobsen, Holstebro. Ansat i Ringk.
- Jacobsen, Peder Iver Banngaard*, f. 8.11.1937 i Nr. Vium, Ringkøbing amt, søn af forstander Johs. Jacobsen, Tørring v. Vejle. Ansat i Tønning, Sydslesvig.
- Jensen, Hans Jørn*, f. 20.11.1935 i Nørager, Randers amt, søn af statshusmand Chr. Jensen, Rygård, pr. Vivild. Ansat i Lemvig.
- Jensen, Inger Lise*, gift *Nyborg*, f. 3.11.1941 i Resen, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Johs. Jensen, Resen v. Struer. Ansat i Stadil, pr. Tim.
- Kirkeby, Ellen Marie*, f. 1.11.1935 i Ryde, Ringkøbing amt, datter af gård-ejerske Sine Kirkeby, Ryde, pr. Vinderup. Ansat i Ålestrup.
- Kjær, Anna Sofie*, f. 4.9.1940 i Hanbjerg, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Niels Kjær, Hanbjerg. Ansat i Viborg.
- Koch, Erik*, f. 9.2.1941 i Aalborg, Aalborg amt, søn af inspektør Arno Koch, Aalborg. Soldat.
- Korsholm, Hanne*, f. 10.3.1941 i Ringkøbing, Ringkøbing amt, datter af overlærer Johs. Korsholm, Ringkøbing. Ansat i Hjerm.
- Kristensen, Jens Hemning*, f. 26.4.1932 i Ulsted, Aalborg amt, søn af folkepensionist Chr. N. Kristensen, Ulsted. Ansat i Hygum, pr. Klinkby.
- Larsen, Egon Lund*, f. 5.4.1939 i Gunnerup, Ringkøbing amt, søn af husmand Otto Lund Larsen, Gunnerup, Nørre Kollund. Ansat i Stadil pr. Tim.
- Larsen, Kirsten*, gift *Christensen*, f. 9.6.1940 i Risskov, Århus amt, datter af diakon Karl Larsen, Oksbøl.
- Larsen, Knud Bent Elkjær*, f. 1.10.1940 i Ikast, Ringkøbing amt, søn af landmand Elkjær Larsen, Over Isen, pr. Ikast. På jordomsejling med Ø. K.

- Mose, Jens Otto Hornstrup*, f. 13.2.1938 i Hygum, Ringkøbing amt, søn af gårdejer Martin Mose, Hygum v. Lemvig. Ansat i Århus.
- Nielsen, Grethe Meldgaard*, f. 1.11.1940 i Hvidbjerg, Thisted amt, datter af gårdejer J. Meldgaard Nielsen, Helligkilde pr. Hvidbjerg, Thy. Ansat i Aulum.
- Nielsen, Knud Havkær*, f. 23.2.1936 i Nykøbing M., Thisted amt, søn af smed Peter Havkær Nielsen, Nykøbing M. Ansat i Holstebro.
- Rasmussen, Villy Mølby*, f. 11.1.1942 i Billund, Ribe amt, søn af gårdejer Chr. Rasmussen, Billund. Soldat.
- Simonsen, Robert Frank*, f. 15.6.1935 i Ræhr sogn, Thisted amt, søn af fisker Søren Kr. Simonsen, Ræhr pr. Thisted. Ansat i Hvidbjerg, Thy.
- Strøm, Svend Erik*, f. 8.8.1932 i Grinderslev, Viborg amt, søn af murerarbejdsmand Anders Strøm, Struer. Ansat i Hvidbjerg, Thy.
- Sørensen, Laurits Kristian*, f. 31.12.1941 i Farre, Vejle amt, søn af gårdejer Hans Sørensen, Skoldinggård pr. Farre. Soldat.
- Sørensen, Tove*, gift *Vindeler*, f. 17.11.1940 i Struer, Ringkøbing amt, datter af remisearbejder Søren Sørensen, Struer. Ansat i Asted pr. Durup.
- Thunbo, Ester*, f. *Kristensen*, f. 1.3.1939 i Gudum, Ringkøbing amt, datter af gårdejer Marius B. Kristensen, Gudum Vestj. Ansat i Ø. Assels, Mors.
- Thunbo, Harald*, f. 29.1.1930 i Røgild, Brovst, Hjørring amt, søn af landmand Hjalmar M. Thunbo, Arentsminde. Ansat i Ø. Assels, Mors.
- Tougaard, Finn Peter Ehlersen*, f. 31.3.1941 i Hjøllund, Skanderborg amt, søn af boelsmand Robert Tougaard, Brædstrup. Soldat.
- Vangsgaard, Grethe*, f. 5.3.1934 i Thisted, Thisted amt, datter af børstefabrikant Harry Vangsgaard, Nykøbing M.
- Vestergaard, Frits*, f. 19.11.1941 i Hvidbjerg, Thisted amt, søn af sadelmager og møbelpolstrer G. Vestergaard, Hvidbjerg. Soldat.

Af årets dagbog

Ved J. Søndergaard Jacobsen (06) og G. Eriksen (43)

Ansættelser

- 1923 Christian Madsen, ol. i Hvidbjerg.
1924 Kristian Øe, Ølby, ol. i Struer.
1928 Evald Pedersen Ruby, skoledirektør i Holstebro.
1928 Petri Holm, viceinsp. i Hvidbjerg.
1929 Ejnar Karlo Johansen, skolepsykolog, Silkeborg.
1929 Niels Gade, skoleinsp. ved Svend Gønge-skolen i Lundby.
1929 Holger Havbo, ol. i Dronninglund.
1933 Agnes Ahm, l.l. i Bjert.
1936 Svend Aage Sønderriis, ol. i Slagelse.
1941 Jens P. Nielsen, skoleinsp., Korsør.
1943 Jørgen Oluf Jørgensen, skoleinsp., Hurup.
1945 Vagn O. Bjerre, skoleinsp., Hyldegårdsskolen, Rødby.
1945 Axel Dahl Jensen, skoleinsp., Munkebakkeskolen, Frederikshavn.
1946 Anders Jeppesen, viceinsp., Bording.
1947 Edna Frostholt, ol., Skjern.
1948 Alfred Møller, ol., Lejrskov-Jordrup.
1948 Sv. Aage Sandberg Eriksen, skoleinsp. i Skægkjær v. Silkeborg.
1949 Henri Fredberg, skoleinsp., Daugbjerg-Mønsted-Smøllerup.
1950 Valdemar Olesen, ol. i Herning.
1950 Aksel Ravn, ol. i Lunderskov.
1950 Jens Kr. Hedegaard, skoleinsp. ved Brattingborgskolen, Klejtrup.
1951 Haumann Schriver, Roager, konsulent for specialunderv. i Grindsted.
1952 Gunnar Dall-Hansen, skoleinsp. i Borup-Kimmerlev, Roskilde amt.
1952 Harry Gaarden Gaardmark, ans. i Snejbjerg.
1952 Aksel Christiansen, Suldrup, l.l. i Gerå.
1953 Bent Skov Bertelsen, viceinsp. i Thyborøn.
1953 Sv. E. Pilgaard, viceinsp. i Thyborøn.
1954 Gerda Mogensén (f. Axelsen), ans. i Gandrup.
1954 Jens Rosendal, skoleinsp. i Jersie-Kirke Skensved.
1955 Carsten Hestehave, læ. i Dagnæs, Vejle amt.
1955 Gerda Lundgaard, f. Christensen, li. ved Øvelsesskolen i Ranum.
1956 Henning Højgaard Berthelsen, viceinsp. i Frederiks.
1956 Georg Bernhardt Dreesen, l. i Ansager.
1957 Gunnar Mojsgaard, ans. i Nr. Asminderup.
1957 Villy Frost, Sdr. Nissum, l. i Ulfborg.
1958 Kirsten Knudsen (f. Lysgaard Jørgensen), ans. i Herning.
1959 Harald Gammelgaard Madsen, ans. i Lysgaard-Torning.
1959 Lisbeth Damm-Pedersen, ans. i Herløv.
1959 Knud Nørby, ans. i Lemvig.

- 1959 Daniel Risager, ans. ved specialundervisn. i Herning.
- 1959 Karna Pedersen (f. Andersen), ans. i Thisted landsogn.
- 1960 Søren Bent Dalgaard, ans. i Sundby-Hvorup.
- 1960 Elmer Gade, ans. i Herning.
- 1960 Niels Knudsen, sem. adjunkt ved Herning seminarium.
- 1960 Ingvar Vejling Mikkelsen, ans. i Vejen.
- 1960 Børge Sørensen, ans. ved Hurup kommunale skolevæsen.
- 1960 Folmer Østergaard, ans. i Nørresundby.
- 1960 Hanne Videbæk (f. Højriis), ans. i Skodborg.
- 1961 Henry Kirk, ans. på Himmelbjerggaarden.
- 1961 Rebekka Kirk (f. Krarup), ans. i Linå.
- 1961 Anders Duchholm Madsen, ans. i Hasseris.
- 1961 Verner M. Madsen, ans. i Snedsted.
- 1961 Egon Nielsen, ans. i Tranebjerg.
- 1961 Kirsten Nielsen (f. Meidahl), ans. i Herløv.
- 1961 P. Juhl Pedersen, ans. v. Søngårdskolen, Ålborg.
- 1962 Thomas P. Grave, ans. i Sommersted.
- 1962 Jens Ole Christensen, ans. i Bryndum.
- 1962 Esther Ehrenreich, ans. i Grindsted.
- 1962 Frits Grønne, ans. i Korsør.
- 1962 Hans Valbjørn Christensen, ans. i Ringkøbing.
- 1962 Erik Jensen, asp. i Ringkøbing.
- 1962 Ove Sinkbæk Jensen, ans. i Sønderholm.
- 1962 Henry Gosvig Madsen, asp. i Ringkøbing.
- 1962 Karen Birthe Sørensen, ans. i Ejerslev.
- 1962 Ellen Vittrup (f. Sørensen), ans. i Hornbæk, Viborg amt.
- 1962 Erling Vittrup, asp. i Hornbæk, Viborg amt.
- 1962 Erik Ejdal, asp. i Tårs.
- 1962 Tove Hejbøl, Gudum, li. i Hasseris (Sofieendal skole).
- 1963 Gusta Bendtsen, ans. i Harboør.
- 1963 Aksel Boesen Bonnerup, asp. i Vorgod.
- 1963 Verner Christensen, asp. i Agri-Egens-Helgenæs.
- 1963 Kaj Brogaard Jensen, asp. i Holstebro.
- 1963 Ulla Jensen (f. Jakobsen), asp. i Rødekro.
- 1963 Henning Jørgensen, asp. i Klejtrup.
- 1963 Sv. Å. Kristensen, asp. i Hammerum.
- 1963 Lilli Morsing, asp. i Ferring.
- 1963 Peter Korsholm Mortensen, asp. i Skive.
- 1963 Bent Olesen, asp. i Vejrum-Viskum.
- 1963 Gunnar Pedersen, asp. i Lind v. Herning.
- 1963 Ankjær Toftgaard Poulsen, asp. i Vinderup.
- 1963 Kirsten Simonsen (f. Søndergaard), asp. i Hvidbjerg, Thy.
- 1963 Jørgen Rønn Sørensen, asp. i Gudum.
- 1963 Knud Thorgaard, asp. i Æbeltoft.
- Afsked med pension:*
- 1918 Niels Hovmann Jonassen, Hårlev.
- 1920 Karen Jensen, Vejrum, pr. Hjern, 31. jan.
- 1920 Jens Holm Andersen, Hurup, 31. juli.
- 1920 Niels Marinus Bruun, Vemb.
- 1920 Kristen Jørgen Moeslund, Øster Højst.
- 1923 Jens Kr. Laursen, Randerup, Sdjll., 31. juli.
- 1925 Otto Jensen, Nykøbing M., fra nytår 64.
- 1926 Carl G. Værbæk, Ågerup v. Roskilde, 31. juli.
- 1927 L. M. Madsen, Hjern, 31. oktbr. (Ventepenge) uden pension.
- 1958 Karl M. Maksten, Tarm, 31. decbr.

- 1959 Grethe Erthbjerg, f. Thastum, Aulum, 31. juli.
- 1959 Grethe Bjerregaard Jensen, Snejbjerg, 31. juli.
- 1959 Vera Wolsgaard, f. Holme Jensen, 31. juli.
- 1961 Jytte Krag Jensen, Tvede-Linde, 31. juli.
- 1962 Niels Nielsen, Frederiks.
- Dødsfald*
- 1900 Anton Nielsen, Veggervlev, død 29. april.
- 1900 Anders Kristian Nymann Larsen Weje, Sjørring, død 17. sept.
- 1904 Ole Agerbos enke Clara, f. Bittmann, død 4. juli.
- 1904 Alfred Lund, Randers, død 13. novbr.
- 1904 A. Th. Ahms enke Karen, f. Nielsen, død i maj.
- 1906 Jens Laursen, Herning, fh. Olling, død 14. april.
- 1906 Jens Laursens enke Marie, f. Maul, død 20. okt.
- 1907 Axel Frederik Otto Bjerre Nykøbing M., fh. V. Jølby, død 25. feb.
- 1908 Jens Hansen-Mulvad, Gerlev J., fh. Blenstrup, død 30. jan.
- 1908 Martin Poulsen Madsen, Gentofte, fh. Foldby, død okt.
- 1908 P. Sam. P. Riis' enke Nicoline, f. Merrild, død i Kbhvn. 5. marts.
- 1909 Peder Fløe Jensen, Hvorum v. Hobro, død 7. maj.
- 1909 Hans Martin Nielsen Skaanild, Nørresundby, død 18. juli.
- 1909 Marie Madsen, f. Kirk, Lemvig, død 26. april.
- 1910 Knud Morten Pedersen, Grindsted, fh. Hestkær, død 6. febr.
- 1913 Ingvard Hansen Mosegaard, Lemvig, fh. Rom, død 25. juli.
- 1914 Jens M. N. Hagelskjær, Daastrup, død 6. novbr. 63.
- 1915 Lars Christian Larsen, Skive, fh. Estvad, død 28. juni.
- 1916 Anders Peter Olesen, fh. Sdr. Hårtslev, død 31. okt.
- 1917 Christen Toftdahl Møller, fh. Sønderborg, død 20. marts.
- 1917 Ingrid Refstrup Lauridsen, f. Christensen, Ramme, død 31. jan.
- 1920 Else Sindbæk, f. Isachsen, Løkken, død 1. decbr.
- 1924 Jens Chr. Jensen Sigaard, Lønborg, død 24. febr.
- 1926 Viggo Bro's enke, Anna, f. Christensen, Fredericia, død 29. novbr.
- 1933 Peter Billeskov, Hvidbjerg, død 12. marts.
- 1933 Jens Alfred Jensen, Ørum pr. Bedsted, død 16. febr.

Elevforeningens regnskab 1964

Ved lærer M. P. Sørensen (28)

Udgifter:

Årbogen:		
Trykning	4.896,00	
Klicheer	972,60	
Tryksager	106,50	
Postudbringning	458,75	
9 % afgift („oms“)	561,60	6.995,45
Forretningsførerens udgifter:		
Tryksager	34,20	
Papir, porto, telefon	128,78	162,98
Redaktørens udgifter		25,00
Kassebeholdning ultimo 1964:		
Indestående på giro	3.790,42	
Indestående på bankbog	2.713,62	
Kontant beholdning	16,04	6.520,08
Balance		<u>13.703,51</u>

Indtægter:

Kassebeholdning primo 1964	5.712,05
Indbetalt kontingent	7.794,00
Salg af gl. årbøger	21,00
Indvundne renter	88,46
Forud betalt kontingent 1965	88,00
Balance	<u>13.703,51</u>

Nærværende regnskab er d. d. gennemgået af undertegnede. Bøger og bilag er sammenholdt. Intet fundet at bemærke. Kassebeholdningen forevist kontant.
Nr. Nissum, den 4. november 1964.

J. Sondergaard Jacobsen
(sign.)

Glædelig jul! Godt nytår, tak for det gamle!

Venlig hilsen
M. P. Sørensen
forretningsfører

Foreningsmeddelelser

Ved lektor Alex Koch (28)

Hermed foreligger altså Nr. Nissum Seminariums Elevforenings årbog 1964. Jeg håber, at foreningens medlemmer gennem dens indhold må have følt et pust fra gamle Hellas kalde minder frem fra fortids dage for hver enkelt. Året er foreningsmæssigt gået stille af. Der er måske heller ikke nogen særlig aktuel opgave at tage op lige i øjeblikket. Undertiden angriber det mig lidt i mit sind, at det kunne være tegn på livløshed. Men på den anden side er foreningens primære opgave at være bindeled mellem seminariet og dets skare af gamle elever, og dette opfyldes vel nogenlunde gennem årbogen.

Bestyrelsen

Elevforeningens bestyrelse består af:

Formand: lektor *A. Koch*, Nr. Nissum, pr. Lemvig, afgår nu.

Kasserer: lærer *M. P. Sørensen*, Nr. Nissum, pr. Lemvig, afgår 1966.

Redaktionsudvalg:

Lektor *S. Porup*, Nr. Nissum, pr. Lemvig, afgår nu.

Lærer *A. Bjørnkjær*, Bøvling, afgår 1965.

Førstelærer *Kr. Madsen*, Søndbjerg, pr. Uglev, afgår 1965.

Lærer *Anders Stokholm Frandsen*, Gudum, pr. Lemvig, afgår nu.

Lærerstuderende *Johan Thastum*, III kl., erstattes med

Lærerstuderende *Knud Erik Balling*, II kl.

Valg

Som det fremgår af ovenstående, er formanden og S. Porup samt Anders Frandsen på valg nu. Valget gælder for formanden for 3 år, for de to andre mandater for 2 år. Da undertegnede på grund af overbelastning – efter lægehenstilling – afvikler alle mine tillidshverv, var det oprindeligt min agt at modsætte mig genvalg, men efter opfordring fra bestyrelsen – ud fra den betragtning, at formandsposten her ikke er nævneværdigt belastende – har jeg erklæret mig villig til at fortsætte, om dette ønskes. Efter tilsvarende opfordring har de to andre ligeledes erklæret sig villige til at fortsætte, hvad jeg takker dem for.

Af praktiske grunde fremsættes disse forslag nu. Jeg vil sætte pris på, at Porup og Anders Frandsen genvælges, dels på grund af det udmærkede arbejde, som selve den foreliggende årbog er vidnesbyrd om, dels for kontinuitetens skyld. Hvad formandsposten angår, imødeser jeg gerne en afløser, men har ifølge ovenstående erklæret mig villig til evt. at fortsætte.

Skulle nogen ønske at bringe andre kandidater i forslag, bedes sådant indsendt til undertegnede senest 1. februar 1965, hvorefter der vil blive udskrevet valg ved direkte tilsendelse af stemmesedler. Udeblivelse af stemmesedler betyder, at ingen andre er blevet foreslået og altså, at ovennævnte er genvalgt.

Stof til årbogen

Medlemmerne opfordres til på eget initiativ at komme med bidrag til årbogens sider. Stoffet bedes indsendt til hovedredaktøren, lektor S. Porup, seminariet, senest 1. september 1965.

Regnskabet

Som det ses af omstående regnskab, er den finansielle situation stadig under kontrol trods de stigende priser. Undertegnede havde gerne set en forhøjelse af prisen for årbogen for i tide at sikre økonomien, men bestyrelsen har fundet det forsvarligt at fastholde den gamle pris. Kassereren skal have tak for det gode resultat.

Betalingen for årbogen

Betalingen for årbogen er følgelig uforandret

kr. 8,—

Benyt venligst vedlagte girokort omgående, så kassereren befries for unødigt arbejde. Kontingent, der ikke er betalt *inden en måned efter modtagelsen af årbogen*, vil blive indkasseret pr. postoprævning med tillæg af porto.

Benyt vedlagte girokort!

På denne plads bringer jeg på bestyrelsens vegne alle medlemmerne en tak for godt sammenhold om foreningen, opfordrer til aktiv deltagelse i foreningens liv, både gennem anbefaling af årbogen til eventuelle ikke-medlemmer og mulig medvirken på anden måde.

Glædelig jul til de mange hjem og unge, der modtager denne hilsen fra skolen „bag de høje bakkers læ“.

Nr. Nissum seminarium, pr. Lemvig, november 1964.

P. b. v.
Alex. Koch.

1964